

Tisdagen den 6 maj

Kl. 19.30

Förhandlingarna leddes till en början av herr förste vice talmannen.

§ 1 Sänkning av inkomstskatten, m. m. (forts.)

Fortsattes överläggningen om skatteutskottets betänkande nr 25 och socialförsäkringsutskottets betänkande nr 17.

Herr HELEN (fp):

Herr talman! På sätt och vis är friden här i kammaren en illustration till den fullständiga klimatförändring som har ägt rum i den svenska debatten kring avtalsuppgörelserna för 1975 och 1976. En efter en faller bitarna i lås i det stora avtalspusslet. I morse blev lönerna klara för 50 000 arbetsledare. I går fick 600 000 anställda i kommuner och landsting besked om sina löner för 1975 och 1976. Det finns knappt en själ som i dag tycker att det är en överraskning att avtalen gick att klara. Nu är det som om alla hade räknat med att det var självklart att det skulle gå i lås, att arbetsfreden skulle säkras och att de anställda skulle slippa gå ut i en oviss konflikt.

Men glöm inte, herr talman, att samma människor som nu knappt lyfter på ögonbrynen för detta märklige skeende bara för en månad sedan sade – eller skrev spalt upp och spalt ned i stora svenska tidningar – att avtalsrörelsen den här våren skulle bli en av de besvärligaste någonsin. De spådde det gruvligaste oväder i april och maj. Just vid den här tiden skulle det kulminera i hårda strider över hela avtalsfältet.

Det fanns naturligtvis en del tecken i skyn på ett sådant oväder. Hos löntagarna och deras organisationer fanns det en mycket bestämd önskan att kompensera sig för den väldiga inflationen 1973, som hade sträckt sig in i 1974. Även om den till en del var ett uttryck för att Sverige fick betala mer för oljan, så var den ju en verklighet. Där fanns också känslan av att löneavtalen för 1974 – alltså själva huvudavtalen – hade gett mindre än vad industrin hade kunnat betala. Det är riktigt att utsikterna för 1974 var dystra när avtalen träffades. Men när året kunde summeras, visade det sig tvärtom att det ekonomiskt hade blivit ett av de bättre åren för Sverige som nation. Det är naturligtvis helt förfelat att från den utgångspunkten kalla 1974 för ett förlorat år. Den unikt kraftiga löneglidningen, som skapade svårigheter för andra grupper, gav många löntagare del i framgångarna för svensk industri. Men den skapade hela tiden en osäkerhet. Den drev samtidigt upp lönekraven hos de löntagare som inte hade fått motsvarande förbättringar vid sidan om avtalet.

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Allt detta tillsammans ledde till rekordhöga utgångskrav från de fackliga organisationerna. Det var en av anledningarna till att så många spådde oväder.

Där fanns å andra sidan hos arbetsgivarna en stark ovilja att dra på sig stora löneökningar samtidigt som man såg den internationella konjunkturen försämrats. 1975 och 1976 kan ju också i Sverige bli besvärliga år med "högkonjunktursens kostnadsläge och tillbakagångens intäkter", som ett företag uttryckte det i sin årsredovisning.

Det är mycket lätt att tänka sig en situation där parterna från sina skilda utgångspunkter aldrig hade nått ens i närheten av gemensamma lösningar. Just nu kunde – så långt ger jag olyckskorparna rätt – Sverige ha varit mitt uppe i en utveckling där varslen om stridåtgärder haglat, där medlingskommissioner kommit och gått, där man fjärrat sig från en lösning i stället för att närma sig en, där det svenska samhället kunde ha slutat fungera på område efter område sedan stridsvapnen tagits fram och börjat användas.

Det är den utvecklingen vi nu – som det i dag ser ut – i stort sett kommer att kunna undvika. I stället har vi fått en utveckling mot fred på arbetsmarknaden. Först klarades avtalet för 500 000 statsanställda, sedan följde 800 000 LO-arbetare och nu de 600 000 anställda i kommuner och landsting samt de 50 000 privatanställda arbetsledarna. Det är alltså väldigt stora grupper som det är fråga om.

Ännu i finansdebatten i mars var vi här i kammaren hänvisade till att göra *antaganden* om vilken verkan Hagaöverenskommelsen och överenskommelsen om skatterna för 1976 – den s. k. Haga II-uppgörelsen – skulle få på själva avtalsrörelsen. Nu *vet* vi svaret. Jag vill på inget sätt rosenmåla bilden, men det är ändå grundläggande att dessa överenskommelser i praktiken har visat sig kunna skapa förutsättningar för arbetsfred i Sverige under de närmaste två åren.

Det är mot denna bakgrund som jag tycker att det vore klädsamt om de olyckskorpar som kraxade högst i pressen ändå ville erkänna detta grundläggande faktum. Jag tycker också att de båda partier som har ställt sig vid sidan av överenskommelsen borde ännu tydligare och mera entydigt än vad exempelvis herr Burenstam Linder ändå gjorde erkänna detta och lägga det till grund för sin samlade värdering.

Vi hör i stället här i debatten kring dessa politiska överenskommelser någonting som i många sammanhang låter som en ganska förgrämd klagan. Den nye kommunistledaren hördes på första maj ropa att lönehöjningarna var för små. Och strax innan hade moderaterna genom sin partisekreterare klagat över att löneförhöjningarna blev för stora. "Statens avtal dåligt", satte Svenska Dagbladet som rubrik över hans inlägg. Men alldeles på spalten bredvid stod det: "Statens avtal blev bra." Det var ju litet oturligt att det var ordföranden i den fackliga organisation där den moderate partisekreteraren hade gjort sin fackliga gärning som sade ut att "statens avtal blev bra" och som slutade med att säga att de politiker som medverkat i de s. k. Hagauppgörelserna väsentligt bidragit

till att skapa förutsättningar för det snabba avgörandet på statens avtalsområde. Det var alltså SACO:s ordförande Osborne Bartley som sade detta, och andra fackliga ledare har haft samma värdering.

Det var inget lätt läge när det gällde att gå in i diskussionerna om den statliga skatteomläggningens utformning för 1976. Vi hade inte, som när det gällde 1975, ett relativt starkt och i långa stycken enigt utredningsbetänkande att utgå från, utan här fanns ganska olikartade uppfattningar. Vi lyckades från folkpartiet få igenom att löntagare och andra inkomsttagare i vanliga inkomstlägen får en med 1 600 kr. sänkt statsskatt 1976 och det svarar, som opartiska utredare har gjort klart, mot ett lönelöft på ca 4 000 kr.

Det betydde alltså att skatteutredningens otillräckliga majoritetsförslag fördes åt sidan, och i stället läggs de största skattesänkningarna i de inkomstlägen där de breda löntagargrupperna kommer att befinna sig 1976 och där man redan utifrån arbetsgivarnas utgångsbud kunde bedöma att de skulle komma att ligga just det året. Ta en sjuksköterska t. ex. som får dessa 1 600 kr. i sänkt statsskatt i stället för de 1 200 kr. som utredningsmajoriteten föreslagit. Det är i det fallet en högst väsentlig förändring, därför att den ligger i ett sammanhang där den för dessa grupper rättar till en del av de orättvisor som man tidigare drabbats av och som nödtorftigt rättades till för 1975 men som på nytt kunde ha infunnit sig 1976, om inte just denna förändring hade skett. Och hade förändringen inte skett, då kunde man med fog ha anklagat oss för att det som vi lyckades klara för 1975 genom Haga I förfuskades redan året därpå.

Utan dessa skatteomläggningar 1975 och 1976 hade lönekraven behövt ligga minst 15 procentenheter högre för att löntagarna skulle få samma standardutveckling, och det skulle drastiskt ha försämrat Sveriges möjligheter att konkurrera på världsmarknaden. Det skulle sannolikt också kraftigt ha försvårat för stat och kommun att klara sina sociala åtaganden, och det skulle ha lett till en långt värre inflation än den som vi nu måste räkna med.

Det måste vara till fördel för hela det svenska samhället att arbetsfreden säkrats i två år. Förutsättningarna för detta är det de politiska partiernas och statsorganens sak att klara, men det är de fackliga organisationerna som sedan har att ta vara på dessa förutsättningar. Och deras fria tävling skall vi så långt möjligt inte lägga oss i.

Vi har minnesbilder, exempelvis från 1971, av hur långdragna konflikter påverkar hela samhällsklimatet och den faktiska situationen i hushållen och i hemmen. Vi kan också se hur det är i andra länder. Människor håller inne med sina pengar i osäkerhet inför vad som skall hända, och företagen vågar inte investera av rädsla för att inte ha kapital att satsa, inte ha människor att anställa och inte ha en marknad att sälja på. Då blir följden en arbetslöshet av den väldiga omfattning som vi kunnat se i England, Danmark och Italien. Följden blir också att ekonomin står stilla och ger mindre resurser att dela på och lägre skatteinkomster och därmed ock-

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

så sämre social omvårdnad.

Det var för att undvika detta som folkpartiet satsade så hårt på att skatteöverskommelsen skulle få just den inriktning som underlättade själva avtalsförhandlingarna, och det ser vi som något oändligt mycket mera värdefullt än kortsiktiga partitaktiska poänger i debatten.

De väldiga omställningarna i världsekonomin efter femdubblingen av oljepriserna och den galopperande inflationen skapar annars problem som man måste angripa, och i väntan på ett mera varaktigt skattesystem får man finna sig i verkligheten, nämligen att det är nödvändigt att laga efter läglighet. Men nu måste det vara en gemensam strävan – och det skulle vara oändligt värdefullt om denna kväll kunde åskådliggöra det – att försöka slippa fler provisorier och i stället skapa sådana förutsättningar att avtalsrörelsen för 1977 och åren därefter kan klaras utan att man behöver tillgripa en hård statlig inkomstpolitik.

Staten kommer naturligtvis aldrig att kunna stå som passiv åskådare till löneförhandlingarna. Den är inblandad både genom att själv vara arbetsgivare för ett stort antal människor och genom att en så stor del av löneökningarna går till skatt. Staten är också inblandad genom att utgången av en avtalsrörelse i ett modernt industrisamhälle direkt och dramatiskt påverkar hela samhället. Men sedan är det viktigt, i varje fall från våra liberala utgångspunkter, att inte vidga statens roll så att det blir nästintill meningslöst för arbetsmarknadens parter att förhandla. Tvärtom, man bör göra det lättare för parterna att handla i frihet under ansvar.

Vi håller alltså fast vid det gamla liberala kravet att man i god tid före avtalsrörelsen genom stabiliseringspolitiska konferenser bör underlätta den gemensamma bedömningen och göra det genom överläggningar som är väl förberedda och – jag understryker det än en gång – på gott tidsavstånd från själva avtalsrörelsen.

Lönepolitiken bör också underlättas genom att löntagarna får del av kapitaltillväxten i de framgångsrika företagen. Då behöver de inte anpassa lönekraven över hela linjen till vad just dessa företag har råd att betala. Vi vet vilka svårigheter som skapades genom att vinstutvecklingen under 1973–1974 var så splittrad. Hade vi då haft ett system för att ge löntagarna deras del i kapitaltillväxten – ett förslag som folkpartiet framfört i åtskilliga år – skulle svårigheterna sannolikt ha minskat väsentligt. Lönekraven kunde i kronor och procent räknat ha legat lägre utan att kapitalet för den skull gynnats på arbetets bekostnad. Det hade varit särskilt betydelsefullt för sjukvården och liknande områden, där produktiviteten inte kan öka på samma sätt som inom industrin utan att man riskerar att patienterna förvandlas från människor till nummer. De ekonomiska förutsättningarna för att klara den sociala omsorgen skulle förbättras. Inflationen skulle dämpas genom att lönekraven kunde läggas närmare den faktiska ökningen av våra samlade resurser.

Den utredning om andel i kapitaltillväxten som har tillsatts – ett resultat av den första Hagaöverskommelsen – borde nu jobba undan,

så att man inte en gång till behöver stå med samma problem som 1974–1975 när det gäller fördelningen av en snabb kapitaltillväxt. Jag undrar, herr finansminister, om regeringen håller reda på vad som händer med en sådan viktig utredning. När hade den t. ex. sitt första sammanträde? Svaret är: Inte än.

Det var regeringen som lade upp en tidtabell för denna viktiga utredning så att arbetet skulle falla i fas med löntagarorganisationerna och industrins egna förberedelser. Man skrev direktiven mycket noga, både med tanke på ett arbete som redan var i gång och med tanke på ett arbete som höll på att komma i gång. Vi var ense om att tillsättningen skulle ske vid årsskiftet och att arbetet skulle börja då. Nu riskerar vi att den tidtabell som regeringen själv lagt upp för denna utredning kommer att spräckas. Det är faktiskt så allvarligt att regeringen måste stöta på för att få i gång arbetet i utredningen om löntagarnas andel i företagens kapitalbildning.

En tredje avgörande bit i detta arbete är – jag snuddade vid det nyss – att få fram ett mer varaktigt skattesystem. Självfallet får vi aldrig ett skattesystem som varar för evigt. Men vi måste få ett sådant skattesystem att enskilda skattedragare, organisationer, arbetstagare och arbetsgivare kan räkna med att det är mera varaktigt än det skattesystem som har gällt hittills under 1970-talet. Det måste som en huvuddel ha en minskad marginalsatt för de breda skikten inkomsttagare. Om det skall löna sig att arbeta och löna sig att löneförhandla får inte 60 kr. av varje hundralapp i löneförhöjning gå bort i skatt även i detta mera varaktiga skattesystem.

I överenskommelsen om skatterna för 1976 sägs det klart ut att provisoriernas tid nu borde vara avslutad. Det heter ordagrant: "Parterna är överens om att skatteutredningens arbete skall inriktas på att presentera ett förslag till ett mer varaktigt skattesystem under 1976, som skall träda i kraft 1977."

Inte minst de fackliga organisationerna har efteråt strukit under hur angeläget det är att försöka klara denna svåra uppgift. –Det är viktigt att vi nu försöker skapa ett nytt skattesystem, hävdade t. ex. LO-ordföranden Gunnar Nilsson så sent som i sitt tal på första maj.

Därför, herr finansminister, är det med förvåning man läser intervjun med herr Sträng i senaste numret av LO:s tidning Fackföreningsrörelsen. Samme finansminister som i överenskommelsen i mars skrev under på att "skatteutredningens arbete skall inriktas på att presentera ett förslag till mer varaktigt skattesystem under 1976, som kan träda i kraft 1977", påstås enligt intervjun i Fackföreningsrörelsen ha sagt: "Jag är helt klar över att vi inte kan presentera ett nytt genomgripande skattesystem i riksdagen våren 1976 och som kan träda i kraft i januari 1977."

Det är alldeles nödvändigt att finansministern klargör, om han har blivit tillspetsat återgiven eller om han ordagrant står för de synpunkter som framförs i den här intervjun i Fackföreningsrörelsen. Har herr Sträng sagt detta, och är det verkligen hans mening, är faktiskt givet ord återtaget och ett löfte brutet.

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Nu minns jag mycket väl – jag kommer ihåg dem nästan ordagrant, tror jag – de reservationer för arbetssvårigheter som herr Sträng hela tiden öppet redovisade i de muntliga förhandlingarna. Jag skall inte ett ögonblick försöka smuggla undan att han betonade svårigheterna. Slut-satsen var dock att arbetet skall vara inriktat på att utredningen skall kunna framlägga sitt förslag under 1976 och att beslutet skall kunna träda i kraft 1977, och detta skrev vi alla gemensamt under.

Det här är, tror jag, en fråga om viljeinriktning. Visst är problemen svåra – visst är det väldiga sammanjämkningar som måste göras, och visst är det stridiga viljor som skall enas – men ytterst är det ändå den som sitter som finansminister som har att ställa till förfogande den avgörande viljan. Det går att ge de tre skatteutredningarna tillräckliga kansliresurser för att de skall kunna klara jobbet i tid, det går att samordna deras arbete bättre än hittills, och då är det finansministerns vilja som är mycket avgörande.

Hagaöverenskommelsen, herr talman, klarade alltså väsentliga förutsättningar för arbetsfreden 1975 och 1976. Inför år 1977 är det nu regeringens sak att se till att förutsättningarna klassas genom det mera varaktiga skattesystemet. Den avgörande svagheten med det nuvarande skattesystemet – nämligen att det inte är anpassat till en så snabb inflation som den västliga industrivärlden nu i några år har haft att brottas med och sannolikt inte helt kommer ur på väldigt lång tid – måste vi söka övervinna.

Vi känner alla till det enkla faktum, att inflationen automatiskt knuffar upp människor i en högre skatteklass än riksdagen har avsett sätta dem i. Tyvärr har även partier och grupper som i princip ansluter sig till vårt krav på inflationsskydd sviktat i samband med de omläggningar som har gjorts. Vi i folkpartiet har alltså inte lyckats på den punkten – att få in ett inflationsskydd i själva skattesystemet – och jag ser väldiga svårigheter att lyckas genom det viljemässiga motståndet inom det största partiet. Med desto större kraft måste vi andra därför hävda att ett nytt skattesystem, just för att kunna bli mera varaktigt, måste få ett inflationsskydd inbyggt i själva systemet.

Det är samma grundtanke som ligger bakom vårt förslag i dag om villabeskattningen. Vi är självfallet medvetna om att taxeringsvärdena måste höjas i efterhand, men det bör inte få leda till att en större andel av inkomstagarna än tidigare förs upp i högre skatteklasser. Det är många människor, som inte minst herr Sträng i andra sammanhang har ömmat för, som har köpt hus och anpassat sig till en viss kostnadsnivå. Det får då inte vara inflationens sak att för deras del ändra på fördelningen mellan olika skattesatser.

En grundtanke från folkpartiet – den har tidigare i dag utvecklats av herr Mundebo – är att skapa förutsättningar för ökad frihet att välja bostadstyp. Vad det gäller är bl. a. att se till att småhusboendet blir möjligt för fler än hittills.

Att försämra en boendeform som av många, inte minst av barnfa-

miljerna, anses erbjuda den bästa miljön, skulle gå på tvärs med vad riksdagen hittills har kallat en social bostadspolitik, där vi efter många års motsättningar ändå nådde en rätt stor enighet i höstas. Riksdagsbeslutet i höstas visade att sådana åtgärder, som leder till försämringar, inte är nödvändiga för att åstadkomma ökad rättvisa mellan olika boendeformer.

Herr HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Jag skall också anknyta till intervjun med finansministern i tidskriften Fackföreningsrörelsen, men i motsats till herr Strängs paktbroder herr Helén kan jag göra det med ett instämmande, i varje fall på en punkt. Finansministern säger ungefär så här: "I ett samhälle som vårt finns inga enkla geniala skattesystem." Det är en polemik riktad mot dem som inbillar sig att det finns någon enkel, i någon mening förnuftig, på något sätt objektiv skattepolitik som det bara gäller att hitta den tekniska nyckeln till. Sedan skulle alla problem i skattepolitiken upphöra och alla samhällsgrupper vara nöjda och belåtna med skatterna, både egna och andras.

Något sådant skatternas Schlaraffenland finns naturligtvis inte och man behöver inte vara finansminister för att inse det. I den meningen har alltså Gunnar Sträng rätt i sitt uttalande. Men jag är tveksam till hans förklaring varför det "enkla geniala skattesystemet" är lika svårt att få tag på som den berömda goda cigarren till det låga priset i den gamla anekdoten. Finansministern tycks mena att det beror på att samhället är "så komplicerat". Men vad är det?

Grundorsaken till att det inte går att i det kapitalistiska samhället konstruera ett enkelt skattesystem, som alla är tillfreds med, är naturligtvis att detta samhälle består av klasser med olika ekonomiska intressen. Skattepolitiken är en klasspolitisk intressefråga, där olika samhällsklasser har olika intressen och krav. Lika omöjligt som det är att konstruera en lönepolitik som tillfredsställer både kapital och arbete, lika omöjligt är det att göra ett skattesystem som har samma underbara egenskaper.

Inom socialdemokratin fanns tidigare klara insikter om detta. Det är inte så länge sedan man i partiprogrammet deklarerade sitt motstånd mot indirekta skatter, eftersom dessa hårdast drabbar de lägre inkomsttagarna. Man förde också hårt ut sitt krav att beskattningen skulle användas för att till samhället dra in större delar av de stora förmögenheterna genom en skärpt arvsskatt. Att ta del av den socialdemokratiska partimotionen om egendomsutjämning och arvsskatt till 1928 års riksdag är fortfarande för socialister en stimulerande läsning.

Den faktiska politik som socialdemokratin fört i regeringsställning har emellertid under senare år blivit en helt annan. Den indirekta beskattningen har starkt ökat. Beskattningen av bolagens vinster har i verkligheten kraftigt mildrats. Förmögenhetsbeskattningen är ingalunda utformad enligt Ernst Wigforss idéer och tankelinjer. Nu har socialdemo-

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

kraterna gjort upp med två borgerliga partier om skattepolitikens inriktning. Det klasspolitiska innehållet i skattepolitiken vill man helst inte höra talas om.

Så länge man inte öppet erkänner att skattepolitiken är klasspolitisk finns det ingen möjlighet att hitta fram till ett skattesystem som är bättre än det nuvarande från den breda folkmajoritetens synpunkt. Det är nämligen inte så, och här tar jag upp polemik mot andra delar av finansministerns uttalande för Fackföreningsrörelsen, att det inte går att förbättra skattepolitiken. Kravet på en avgörande förbättring av skattesystemet kommer nu också från s. k. tunga medlemmar av det socialdemokratiska partiet. Jag vill erinra om motionen av Knut Johansson, Arne Geijer m. fl. till årets riksdag. Jag vill också erinra om uttalanden av Landsorganisationens ordförande Gunnar Nilsson i samma riktning. Man ansluter sig där till tankegångar som vänsterpartiet kommunisterna redan tidigare fört fram och även för fram i motioner som står uppförda till behandling i denna debatt. Kraven gäller bl. a. en sammanslagning eller intimt samarbete mellan de tre skatteutredningarna och en skattepolitik som överför en avgörande del av skatteuttaget på produktionen.

Finansministern vill inte ha någon sammanslagning av utredningarna och motiverar det med effektivitetshänsyn. Det är bra att herr Sträng nu vill att skatteutredningarna skall drivas snabbt och effektivt. Men det har under arbetet visat sig att de tre utredningarnas uppgifter på så många områden skär in i varandra, att ett mycket intimt samarbete är tvingande nödvändigt. Det räcker inte med kontakter mellan ordförandena och kanslierna i de tre utredningarna. Det bästa skulle utan tvivel vara en sammanslagning, såsom förordas i vpk-motionen, och därefter en uppdelning i arbetsgrupper för de olika specialområdena. Om detta inte kan vinna riksdagens bifall måste man i varje fall gå så långt som krävs i motionen av Knut Johansson m. fl., en motion som jag alltså här varmt vill anbefalla, eftersom det förefaller som om motionärerna själva inte avser att göra det.

Men det avgörande är givetvis inte formerna för utredningsarbetet, utan vilka skattepolitiska målsättningar man vill främja. Här finns det, som alla måste erkänna och som också herr Helén var inne på i sitt anförande före mig, ett mycket svårt problem som är vanskligt att knäcka i varje skattesystem. Det är den fortgående inflationen och dess skattepolitiska effekter. Riksdagen kan fastställa skatteskalor och skattepolitik, men en inflation på 10 % eller mera om året ändrar det reella skatteuttaget och verkningarna av olika skattesatser. Detta problem löser man inte med en indexreglering av skatterna, som folkpartiet och möjligen ytterligare något av de borgerliga partierna tycks inbilla sig. En automatiskt verkande sådan regel, insatt i det fungerande skattesystemet, skulle gynna de höga inkomstagarna, och om det är det man siktar till på borgerligt håll, tror jag i varje fall inte att man kan få majoritet för en sådan tanke.

Det är inte heller tillfredsställande med dessa årliga provisorier, som

riksdagen underställts under den senaste perioden. Skattepolitiken får en prägel av improvisation och borgerliga påtryckningsgrupper kan, såsom de faktiskt nu lyckats med, genomförämsförändringar som undan för undan ger beskattningen en utformning som missgynnar de lägre inkomsttagarna.

Inflationen kommer alltid att vara ett svårt problem för utformningen av en konsekvent och målinriktad skattepolitik. Det skulle emellertid vara lättare att lösa detta problem om man slår in på den linje som förordas i den kommunistiska motionen och som även antyds i motionen av Knut Johansson m. fl. liksom i uttalanden av LO:s ordförande. Det är alltså att man lägger om beskattningen från mervärdeskatt på konsumtionen till bruttoskatt på produktionen och från direkt statsskatt på löntagarnas inkomster till avgifter erlagda av företagen. Eller som Knut Johansson och Arne Geijer uttrycker det, att "samhällets totala resursbehov till större del än för närvarande täckes genom beskattning av produktionen, såväl förädling eller omsättning och vinst som av ianspråktagande av arbetskraft, kapital och råvaror".

Finansministern är kritisk mot denna linje och jag förmodar att han därvid uttrycker regeringens ståndpunkt. Det är då intressant att konstatera att i dessa frågor befinner sig LO-ledningen och regeringen på kollisionskurs med varandra. Jag tror det är farligt för regeringen att underskatta styrkan i och uppslutningen bakom de krav som förts fram i Johansson-Geijers liksom i vpk:s motion och även uttryckts av Landsorganisationens ledning. Det finns ett starkt missnöje ute i de fackliga leden med den nuvarande skattepolitiken och man kommer att skärpa kraven på förändringar.

Det finns en annan fråga som också tas upp i de båda nämnda motionerna, och det är den kommunala beskattningen. Kommunalskatten är ju proportionell och därför särskilt betungande för låginkomsttagarna. För dessa tar den betydligt mera än den progressiva statliga inkomstskatten. Kommunalskatterna har ju ökat starkt, vilket medfört att kravet med styrka rests om en annan kostnadsfördelning mellan stat och kommun, så att staten har hand om en avgörande del av utgifterna även i kommunerna. Dessa är ju f. n. till stor del bestämda genom statliga beslut.

Den kommunala självbestämmanderätten är i många stycken genom utvecklingen numera endast en fiktion. För att den skall få ett reellt innehåll och för att skillnaderna mellan olika kommuner skall utjämnas är det nödvändigt med genomgripande åtgärder. Omedelbart måste en annan kostnadsfördelning åstadkommas, i det något längre perspektivet måste man pröva övergång till en enhetlig "statskommunal" skatt med en progressiv inriktning.

Dessa frågor har ju i hög grad aktualiserats genom den diskussion som blossat upp efter den nya avtalsuppgörelsen. I vissa kommuner talas det om drastiska nedskärningar därför att de kommunalanställdas löner ökat för att kompensera dem för pris- och hyresstegringarna. Från bor-

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

gerligt håll söker man nu hetsa mot de kommunalanställda. Men kommunernas och landstingens verksamhet kan inte drivas på grundval av svältlöner till kommunalarbetare och sjukvårdsbiträden, det måste vara en självklar sak. Det krav som måste ställas och som också finns framfört i vpk:s skattemotion är att kommuner och landsting befrias från den aktuella höjningen av arbetsgivaravgifterna.

Detta är i hög grad motiverat inte endast utifrån kommunernas besvärliga ekonomiska situation utan också därför att stat, landsting och kommuner har en annan ställning än de privata företagen när det gäller effekterna av en lönehöjning eller en höjning av arbetsgivaravgifterna. De privata monopolföretagen har ofta möjlighet att genom prisstegringar kompensera sig för ökade lönekostnader eller höjda avgifter. Landstingen och kommunerna säljer relativt få produkter och tjänster. Deras huvudsakliga möjlighet att öka sina inkomster är genom skattehöjningar. Risken är därför stor att höjda avgifter ger utslag i höjningar av de kommunala skatterna. Det finns alltså flera motiveringar för kravet att kommuner och landsting helt befrias från arbetsgivaravgifter eller i varje fall från de föreslagna höjningarna.

Om den uppgörelsen mellan socialdemokraterna, folkpartiet och centerpartiet, som utgör grundvalen för regeringens och sedan även skatteutskottets förslag, har vänsterpartiet kommunisterna flera gånger sagt sin mening. Det finns ingenting att dra ifrån och heller inte mycket att lägga till. Avsikten med skatteomläggningen var att påverka avtalsuppgörelserna för 1975 och 1976. Den statliga inkomstpolitiken i form av inblandning i avtalsrörelsen har i år drivits längre än kanske någon gång tidigare, bortsett från krigsåren med deras direkta reglering av lönerna. Vad resultatet är för lönarbetarnas del vet ännu ingen, eftersom utvecklingen av priser och hyror under de bägge åren blir avgörande. Det finns emellertid en faktor till som man inte får glömma och det är den lokala lönekamp som kommer att föras på arbetsplatserna. Enbart dess framgång möjliggör den nödvändiga förbättringen av reallönerna.

Årets uppgörelse mellan regeringen och de borgerliga stödpartierna innebär en försämring jämfört med Haga-uppgörelsen från förra året på det viset, att hela kostnaden för skatteomläggningen den här gången inte finansieras med arbetsgivaravgifter. En betydande del skall betalas med höjda punktskatter. När man försöker inbilla allmänheten att det är arbetsgivarna som betalar kostnaden för skatteomläggningen är det alltså på flera olika sätt bedrägligt. För det första betalar inte företagen hela kostnaden för skatteomläggningen genom höjda avgifter. En betydande del av denna kostnad betalas genom höjda punktskatter. För det andra kommer företagen givetvis att söka övervältra de höjda arbetsgivaravgifterna på konsumenterna. I sista hand blir det alltså löntagarna som får betala en gång till.

Vpk anser inte att det finns något skäl att biträda en höjning av punktskatterna för att finansiera en skatteomläggning som går högt upp i inkomstskikten och absolut inte gynnar låginkomsttagarna. Finansminis-

tern ger med ena handen och tar tillbaka med den andra. 1972 års skatteutredning hade ställt ett förslag som var betydligt bättre än frukten av samvaron mellan herrar Sträng, Helén och Fälldin. Det hade en bättre skatteskala och det hade en bättre finansieringsmetod. Bakom det förslaget stod en majoritet bestående av socialdemokrater, center och vpk. Det hade varit möjligt att också få en parlamentarisk majoritet för detta förslag. Regeringen valde emellertid att i stället för vpk söka få folkpartiet med i uppgörelsen. Det får nu låginkomsttagarna sota för. De tillförs en relativt mindre del av den totala skatteomläggningen än enligt skatteutredningens förslag. Det är detta vi karakteriserar som ett svek mot låginkomsttagarna.

Under diskussionerna om de aktuella skattefrågorna har vpk hållit fast vid kravet om en totalfinansiering genom avgifter och skatter på företagen. Varje avsteg från denna princip innebär i verkligheten en subvention till företagen som betalas av övriga skattebetalare, dvs. huvudsakligen löntagarna. Vi kritiserar det nuvarande avdragssystemet som innebär stora förmåner för de högre inkomsttagarna. Vi kräver skärpta åtgärder mot skattefusk och skatteflykt, ett frågekomplex som borde gripas ut och snabbbehandlas. Det är inte rimligt att man skall vänta med beslutsamma åtgärder på detta område medan skatteutredningarna fortsätter sitt arbete år efter år. Vi har föreslagit en annan skatteskala än regeringen, en skatteskala som håller fast vid den låginkomstprofil som fanns i förslaget från skatteutredningen. Vi säger nej till höjningen av punktskatterna som, oavsett hur man ser på förbrukningen av de produkter det gäller, blir en ytterligare belastning på många redan hårt pressade enskilda och familjer i lönearbetarnas klass. Vi kräver en långsiktig reform som flyttar över skattebördorna från löntagarna till företagen. Dessa krav motsvarar en stark och växande opinion inom den fackliga rörelsen.

Herr talman! Nils Berndtson har redan yrkat bifall till flera av de konkreta motionsyrkandena från vpk. Här återstår bara att yrka bifall till motion nr 1052 om en sammanslagning av skatteutredningarna och om en långsiktig skattereform enligt motionens riktlinjer.

Herr finansministern STRÄNG:

Herr talman! Jag hade räknat ut att det så här i kvällens sena timme inte var nödvändigt att läsa upp något i förväg hemmagjort anförande. Jag har lyssnat på inläggen i debatten och skall använda min tid till att kommentera dem och i viss utsträckning bemöta dem.

Jag vill emellertid inledningsvis understryka att när man talar skattepolitik, utgiftspolitik och inkomstpolitik måste det alltid relateras till omfattningen av den statliga budgetens underskott och detta sett i sitt sammanhang med den aktuella ekonomiska situationen. I kompletteringspropositionen redovisas en underbalanserad budget som ligger någonstans mellan 11 och 12 miljarder. Ser vi den i samband med de låneanspråk som anmäler sig från andra viktiga områden i samhället och

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

i samband med den konjunktur vi har i dag tror jag att det står klart att en ytterligare påspädning på den likviditetsexpansion som ett statligt budgetunderskott innebär i dagens läge skulle vara felaktig med hänsyn till den samhällsekonomiska situationen.

Jag lade märke till att herr Mundebo inledningsvis i sitt inlägg sade att vi i dag tar ställning till en stor reform. Jag ger herr Mundebo rätt i detta, trots att dagens debatt självfallet i långa stycken är en upprepning av den vi förde den 12 mars, när vi hade finansdebatt och då intrycket av partiledaruppgörelsen låg kvar på näthinnan. Jag delar uppfattningen om att det är en stor reform vi beslutar om i dag – framför allt, som bl. a. herr Helén mycket väl underströk, därför att den har skapat möjligheter och, som det ser ut i dag, givit oss chansen att praktiskt taget över hela arbetsfältet skaffa oss en arbetsfred för inte bara innevarande utan även nästkommande år som är så definitivt avgörande för all ekonomisk aktivitet och för framsteg i vår nation.

Den här debatten har givit vid handen att skattepolitiken är den mest intressebetonade fråga som vi diskuterar i detta hus. Det betyder att man ständigt hamnar i intressekollisioner vid diskussion av hur skatteförslag bör se ut och hur ett eventuellt skattesystem i framtiden skall se ut, intressekollisioner beroende på vilken grupp man i sin egenskap av politiker anser sig företräda och vilka politiska förankringar man har. Jag vill säga detta inledningsvis, och jag kommer tillbaka till det igen, kanske framför allt mot bakgrund av herr Hermanssons inlägg, som innehöll åtskilligt av skattefilosofi i vidare bemärkelse och inte bara handlade om den konkreta skattetabellen och dagsituationen. Jag vill emellertid något så när i tur och ordning bemöta oppositionsledarna i deras inlägg under dagen, och jag börjar med herr Fälldin.

Herr Fälldin säger att uppgörelsen underlättade avtalsmarknadens uppgörelse så att vi slapp komplikationer. Jag delar den uppfattningen, även om inte alla komplikationer ännu är undanstökade. Men det definitiva intrycket är att vi har en tid av arbetsfred framför oss.

Sedan säger herr Fälldin att centerpartiet dock önskade en annan finansiering av skatteuppgörelsen än vad som sedermera blev fallet. Man gillade inte det här med 1,9 % i arbetsgivaravgifter, utan ville ha en annan finansieringsform. Jag avstår från att redovisa regeringspartiets utgångsbud. Jag tycker att det i hög grad är meningslöst. Det var en förhandling. Resultatet blev en förhandlingsuppgörelse, ett uttryck för vad parterna i sista hand kunde acceptera.

Jag satt hemma en kväll, en av de få kvällar jag var hemma, och avlyssnade en skattedebatt i televisionen från studion i Umeå, där representanter för signatärmakterna, i det här fallet folkpartiet och centerpartiet, vid diskussion av uppgörelsen överhjäod varandra med tal om att de därtill varit nödda och tvungna. Vi ville någonting helt annat, men vi nödgades ändå för att få en uppgörelse till stånd acceptera det och det och det, sade de.

Det är alldeles onödigt att gå ut till allmänheten och köpa sig något

slags avlatsbrev när man skall kommentera den uppgörelse som träffats på partiledarplanet under de gångna förhandlingarna. Man må ha vilken uppfattning som helst när man sätter sig ner till diskussion, men så småningom kommer man fram till att en viss uppgörelse kan accepteras, och då är den ett resultat av vad parterna anser vara rätt och riktigt. Sedan är diskussionen slut, enligt min mening.

Herr Fälldin tar också upp frågan om villabeskattningen och säger att den borde ha justerats mera än vad som framgår av regeringspropositionen. Justeringen av skiktgränsen 150 000–180 000 kr. täcker inte den skatteeffekt man får genom den 40-procentiga höjningen av taxeringsvärdena. Detta kan vara riktigt i och för sig. Men låt mig understryka – eftersom det inte har sagts i dagens debatt – att med upplyftningen av 2-procentsskiktet från 150 000 till 180 000 kr. täcker man in 90 % av alla villor och egnahem. Det skall inte förnekas att det då är 10 % kvar, men även om 4 à 5 % av villaägarna får 4 % till statlig och kommunal skatt på det som ligger ovanför 180 000 i taxeringsvärde skall ju detta ses emot den bakgrund vi hade 1954 när schablontaxeringen infördes. Vi hade ju då inte dessa skikt utan vi hade 3 % över hela linjen, men vi hade då en kapitalmarknadsränta som låg på 4 %. När vi nu för skiktet ovanför 180 000 kr. hamnar på 4 % har vi en situation där kapitalmarknadsräntan ligger på 9 %. Man får således inte bortse ifrån vad som har hänt.

Vi har ju ett intresse av att få en något så när balanserad avvägning mellan människor som bor i hyreshus och människor som bor i egnahem. En villa som byggs i dag torde inte gärna göras mindre än med 125 m² golvyta. Med rätten för egnahemsägaren att dra av räntorna och med den kalkyl på fastighetskostnad och årskostnad för egnahem som föreligger torde det fortfarande – trots den nya taxeringshöjningen och tack vare de två åtgärder som nu vidtas, dvs. höjningen av schablonavdragen från 500 till 800 kr. och höjningen av det lägsta skiktet från 150 000 till 180 000 kr. – vara på det sättet att egnahemsägaren eller villaägaren inte är satt i någon stryckklass i förhållande till den som hyr en lägenhet av samma storleksordning som en nybyggd villa.

Som de mera sakkunniga av kammarens ledamöter hör uttrycker jag mig mycket försiktigt på denna punkt. Jag tror således att också regeringsförslaget är ett uttryck för denna vilja att neutralisera jämförelserna mellan dem som bor i flerfamiljshus och dem som bor i småhus. Med dessa utgångspunkter har jag varit överens med bostadsministern om att detta skatteförslag slår ganska rättvist. Sedan har man sagt i debatten att vad vi behöver är långsiktiga lösningar i skattepolitiken. Bl. a. herr Fälldin gav uttryck för detta, och han är inte ensam om att önska det – i de flesta inlägg i dag har man kommit tillbaka till detta. Man har sagt: Låt skatteutredningarna arbeta i frid! Jag är den förste att understryka detta, men det är litet svårt att leva upp till den förnämliga deklarationen. Vi behöver ju bara läsa det här betänkandet för att konstatera att utskottet för att tillmötesgå motionärer från centerpartiet beställer

ett nytt provisorium från skatteutredningen när det gäller justeringen av den s. k. faktiska sambeskattningen. Man bedömer den frågan vara så ytterligt angelägen att man vill ha ett förslag tämligen omgående; här vill man inte vänta på den långsiktiga lösningen.

1976 får vi, ärade kammarledamöter, ett år där de politiska ambitionerna ligger litet längre ut i fingerspetsarna, där nervtrådarna är lite känsligare än vad de är 1975. Det skulle inte förvåna mig om 1976 kommer att präglas av förslag till kortsiktiga lösningar av problem som man anser vara lika viktiga som det man lanserar nu. Jag har sagt det här för att i någon mån ställa kyrkan mitt i byn. Jag kommer tillbaka litet grand med den här önskan om den långsiktiga lösningen.

Herr Fälldin – jag tar nu det här mycket rapsodiskt – sade vidare att folkpensionärerna ju ändå är favoriserade skattemässigt, och det har han alldeles rätt i. Det är på det sättet. Han drog följaktligen den slutsatsen, som var ny för dagen, att det nog vore rimligt att de aktiva fick samma favoriserade skattebehandling som folkpensionärerna. Herr Fälldin är naturligtvis helt på det klara med att ett folkpensionärspar är skattefavoriserat i jämförelse med ett aktivt par ända upp till en årsinkomst på 42 000 kr., och en ensam folkpensionär är skattefavoriserad i förhållande till en ensam aktiv upp till en årsinkomst på 30 000 kr. Då tycker herr Fälldin, och det kan väl finnas motiv för det, att den aktive väl borde ha samma milda skatt som folkpensionären. Det är lätt att konstruera skäl för det. Jag vet inte om herr Fälldin har beräknat kostnaden. Jag har inte själv gjort det i detalj, men det är fråga om en miljard, kanske ett par. Det skulle i alla fall innebära en ganska avgörande kostnadsbelastning för statskassan.

Det här var nu ett sådant där uppkast från herr Fälldins sida som jag inte skulle bli förvånad över om han under valåret 1976 gör till en programpunkt, som han driver mycket intensivt i valdebatten. Om man då skall kosta på sig den justeringen, är det alldeles givet att det blir svårare att lösa kinkiga frågor om marginaljusteringar, som kan vara önskvärda i andra inkomstlägen än dem som just herr Fälldin talar om. Där står man på nytt inför intressekonflikten i hela skattepolitiken och de kollisioner som ständigt uppenbarar sig.

Staten måste ta ett ökat ansvar för kommunernas utgifter, det var en annan av herr Fälldins tankegångar, när han stod i talarstolen här i dag. Herr Fälldin har ju nu fått partivänner som i kommuner och lands-ting har utomordentliga svårigheter att leva upp till de frejdiga löften som de gav väljarna innan de kom i ansvarsställning, och de konstaterar i dag att det är praktiskt taget omöjligt att infria dem. Då är det lätt att fråga sig varför man inte skulle ropa på hjälp från staten för att klara av bekymren. Nu har ju staten inte några outtömliga källor att ta av, utan vad staten skall ta får den ta av de svenska medborgarna i en eller annan form på samma sätt som kommunerna måste göra det, såvida man nu inte har den uppfattningen att det är tämligen likgiltigt vad det statliga budgetunderskottet slutar på och tämligen likgiltigt om man

försöker föra en penningpolitik från sedvanliga sunda utgångspunkter eller om man bara kommenderar riksbanken: Sätt nu fart på sedelpressarna och skaffa fram pengar! Det sista är ju en enkel lösning på det hela som kan medföra en tillfälligt behaglig atmosfär, som emellertid ganska snabbt går över till sin motsats.

Om nu herr Fälldin är så helt på det klara med att det är staten som skall gå in och klara bekymren för kommunerna utöver den uppgörelse som har träffats mellan staten och kommunerna, har jag en känsla av att herr Fälldin, om man skall diskutera i dagsläget, blir tvingad att anvisa inkomstkällor, var de nu skall hittas någonstans. Jag tror knappast att herr Fälldin har de där inkomstkällorna att så här utan vidare ta ur bakfickan. Beslut om sådana saker som höjd moms, höjd arbetsgivaravgift, höjd förmögenhetsskatt eller vad det kan vara är det naturligtvis inte särdeles angenämt att föra till torgs. I varje fall är det betydligt tråkigare att sjunga den visan än att tala om att staten nu måste gå in och hjälpa kommunerna i deras ekonomiska nödläge.

Så småningom blir det möjligheter för herr Fälldin att tala om vad han innerst inne tänker. Nu har vi sagt i kompletteringspropositionen att regeringen är beredd att sätta sig ned och med kommunerna diskutera en plan för hur man skall ordna upp vad som i dag framstår som den kanske mest angelägna frågan, nämligen barnomsorgen. Den deklARATIONEN har gjorts i kompletteringspropositionen, och ingen behöver ett ögonblick fundera över vad kommunernas svar blir. Det blir: Vi är beredda att möta upp här, men på det enda villkoret att staten är med och betalar. Jag är helt på det klara med att det blir svaret från kommunerna. Jag vet det efter den diskussion jag har haft med kommunerna om den s. k. moderationen i skatteuttaget. När vi gav löftet om att sätta oss ned och diskutera med kommunerna var vi givetvis också på det klara med att vi kommer att få det kravet från kommunernas sida. I vad mån det kan mötas med ett medgivande vet jag i dag ingenting om. Det får man sätta sig ned och diskutera. Hur långt det skall gå vet jag heller ingenting om, men om det skall bli någonting i den situation vi har i dag har jag en ganska bestämd känsla av att det är till ytterlighet penibelt att göra någonting om man inte, här som annorstädes, är beredd att anvisa vägar för finansieringen.

Jag vill sedan också kommentera herr Burenstam Linders inlägg. Han uttryckte sig på det sättet att de avtal som nu träffats är famnar – det är ett gammalt mått, han hade åtminstone kunnat säga kubikmeter – av bränsle till en inflationsbrasa. Det är väl också att ta till! Skall man använda det här bildspråket är det utan tvivel snarare några spannar vatten över den inflationsbrasa som i annat fall skulle ha flammats upp.

Det är ju två parter som träffar avtalen. På ett område har det varit staten och de anställda, på ett annat område har det varit kommunförbunden och de anställda och på ett tredje område har det varit den fria arbetsmarknadens båda parter. Staten gjorde först upp och träffade en uppgörelse som staten betraktade som acceptabel med hänsyn till

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

den situation som var rådande och alla de överväganden man gör vid ett sådant här tillfälle. Staten tar självfallet, om det behövs, det politiska ansvaret för det. Ingen annan kan göra det. Nu var det den lägsta uppgörelsen. Strax efter kom en uppgörelse på den fria arbetsmarknaden som var litet högre, och sedan fick vi slutligen en uppgörelse på den kommunala arbetsmarknaden som låg ytterligare litet grand högre. I de två senare fallen var det fria parter som förhandlade, och även om den statliga löneuppgörelsen blev någonting av en riktpunkt för det hela vill jag inte utan vidare säga att Svenska arbetsgivareföreningen och kommunförbunden och deras motparter inte behöver tänka på någon inflationsrisk eller några allmänna samhällsekonomiska bekymmer. Alla behöver vi tänka på det när vi träffar en uppgörelse. Därför är det litet för bekvämt att bara skyffla över ansvaret på regeringen – såvida man inte har den uppfattningen att vi skall sluta med den fria förhandlingsrätten och att staten definitivt skall ha hand om inte bara sina egna anställda utan även avtalsfrågorna för de kommunanställda och den fria marknadens anställda. Det har vi inte velat göra, och jag tror inte att jag någon gång i kammaren har hört någon ledamot som direkt har engagerat sig för den linjen.

Har den enskilde, frågade herr Burenstam Linder, fått någon höjning i detta sammanhang? Det är väl mycket som talar för att den enskilde kan räkna med en realhöjning, som ligger någonstans i närheten av vad vi hoppas skall kunna vara tillväxten i nationens ekonomi. Så mycket mer kan man ju inte höja sin reala inkomst, såvida man inte säger att just den personliga konsumtionen, som representerar individens standard, skall ta för sig alldeles speciellt väl på bekostnad av det framtida byggandet, investeringsverksamheten eller vad det nu kan vara fråga om. Den enskilde har följaktligen kunnat och kommer, om inte alla tecken slår fel, att kunna räkna med en real standardhöjning.

Jag vill också peka på en detalj i det hela, som jag ändå tycker är värd att få noterad till riksdagsprotokollet. Den träffade uppgörelsen utlöser sig till 100 % i juni månad när de nya lönerna och de retroaktiva påslagen betalas ut. Men i juni månad har inte den anteciperade prisstegringen under 1975 förverkligats till 100 %, möjligen hälften därav. Den prisstegringen avläser vi ju när året är slut – om vi nu väljer en kalenderårsredovisning; och det kan väl vara det riktiga när vi tillämpar samma form av redovisning för lönerna. I vart fall bör realbehållningen för de anställda bli något högre än vad bara den enkla jämförelsen mellan prisstegringen och lönestegringen ger vid handen. Nästa år materialiserar sig lönehöjningen redan vid årsskiftet medan däremot den prisstegring som man väger mot denna lönestegring har nått sin hundra procentiga effekt när kalenderåret 1976 är slut.

Detta är en detalj i det hela, och jag skall inte göra mer av den än vad den är värd, men det kan kanske ändå finnas anledning att ha den inskriven i protokollet, eftersom den har faktisk bakgrund.

Herr Burenstam Linder säger vidare att moderaterna 1974 framlade

förslag, som om man hade följt dem skulle ha förändrat den ekonomiska situationen så att den nu hade framstått i en helt annan och mycket fördelaktigare dager. Ja, vad var det för förslag? Det var ju ord, ord, ord i långa utläggningar i motioner, som moderaterna ensamma stod bakom. Man fick inte ens sina borgerliga bröder att acceptera argumenten. Man kunde inte övertyga vare sig centerpartiet eller folkpartiet om det riktiga i sina motioner och förslag, och nu försöker herr Burenstam Linder när han ser mig i ansiktet spela överraskad över att jag inte accepterade dem. Det är väl att ta till litet grand i överkant.

Det hjälper inte heller om sedan herr Burenstam Linder åberopar pol. mag. Svante Nycander och dennes artiklar i Dagens Nyheter som något slags rättesnöre för hur egentligen det här landet borde ha skötts. Ja, det är ju synd att inte moderaterna – men det är inte för sent – erbjuder Svante Nycander en valbar plats på sin riksdagslista, så att vi alla här i kammaren får tillfälle att ta del av hans eminenta politiska begåvning och se, i vad mån den kan göra sig gällande även i den praktiska politiken och inte bara när han agerar som skribent i Dagens Nyheter.

Herr Bohman tog upp frågan om inflationsinkomsterna. Den företeelsen döptes ju till "fiskaldraggen" under de historiska partiledardebaterna. Den nöttes ju så småningom ned till vad den var värd, och det var sannerligen inte mycket när vi fick tala ut om det problemet. För herr Burenstam Linder framstår den fortfarande som den fågel Fenix som stiger upp ur askan och löser alla vardagens gråa problem.

Jag lade märke till att min kollega i England, Denis Healey, för en tid sedan lade fram sitt förslag om nya skatter för det engelska parlamentet, och det var ju en ganska besk medicin – så besk att den skiljer sig från vad vi är vana vid i vårt land, så besk att t. o. m. hela fackföreningsrörelsen protesterade mycket hårt. I England har man haft en prisstegring som har rört sig om 20–25 % och en lönestegring som hållit sig mellan 25 och 30 %. Den fiskala draggen måste vara åtminstone dubbelt så väl tilltagen som den här hemma hos mig – jag menar hos oss. Jag skall gärna ge herr Burenstam Linder ett råd – han har ju sina egna partivänner i opposition i England: Åk över till Mrs. Margaret Thatcher och ge henne en lektion om den fiskala draggen! Då kanske det kan bli en lika intressant diskussion där som vi hade under partiledaröverläggningarna.

Så säger herr Burenstam Linder: "Vi begär ju från moderaternas sida ingenting annat än att den sittande besparingsutredningen skall spara 1 % på budgeten, en futtig miljard i en budget som är 100 miljarder!" Nu är den inte riktigt så stor, men jag skall inte vara småsnål, utan låt gå för det! Den kommer väl dit inte alltför långt fram i tiden, skulle jag tro.

Nu arbetar den här besparingsutredningen under en skicklig ordförande, erfaren när det gäller den statliga budgeten och utgiftspolitiken, beprövad i många andra utredningar och med många dugliga medarbetare – däribland utomordentligt respektabla ledamöter av denna kammare;

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

herr Burenstam Linder är ju med i besparingsutredningen. Den utredningen har i sina direktiv fått fritt bord för att spara precis så mycket den orkar på precis vilka områden som helst – det må vara på folkpensionerna och försvaret och utbildningen och lönerna eller vad det än är. Allting står fritt för utredningen att ge sig på.

Vore det då inte, herr talman, en ganska praktisk väg att herr Burenstam Linder i första hand försökte övertyga ledamöterna av besparingsutredningen om var den här miljarden skall sparas? Kan han göra det och kommer det ett förslag från utredningen med starkt gehör för herr Burenstam Linders idéer, så är det självfallet att ingen finansminister eller regering kan nonchalera detta. Jag rekommenderar herr Burenstam Linder att göra på det viset. Det blir på något sätt litet mera ordning i det hela om man börjar i den rätta ändan. Börja följaktligen i utredningen och övertyga dess ledamöter i stället för att stå här i talarstolen och anklaga finansministern, som har tillsatt utredningen med herr Burenstam Linder bland ledamöterna, för att inte finansministern utan vidare kör över er allesammans och springer fram med ett förslag på det här området!

Herr Burenstam Linder fortsätter: "Nu har finansministern genomfört fem skattesänkningar." Det är möjligt att det stämmer: 1960, 1965, 1970, 1973 och 1974 – det kanske t. o. m. blir sex när jag tänker efter, om jag går tillbaka till 1960. Och så frågar herr Burenstam Linder: "Vad är resultatet? Skatterna är ju lika höga om inte ännu högre än när herr finansministern började med sina skattesänkningar."

Det där är ju ett sätt att presentera ett allvarligt problem som, tycker jag, även efter herr Burenstam Linders måttstock är litet för enkelt. Det är väl ändå tveklöst så, om man räknar från 1960 eller 1965, att det har hänt enormt mycket på andra områden. Vi har haft en löneutveckling parallellt med skatteutvecklingen, vi har haft en reformutveckling parallellt med skatteutvecklingen. Ingen torde bestrida att detta har gjort att svenska folkets standard i dag är väsentligt bättre än när finansminister Sträng började med sina skattesänkningar. Det är väl tveklöst på det sättet. Jag ber kammaren om ursäkt för den här utomordentligt enkla pedagogiken. Men det är herr Burenstam Linders fel om det blir en pedagogik för grundskolans mellanstadium som jag är tvingad att underkasta mig. När man hör hans inlägg är det inte utan att man börjar längta efter att den ordinarie ordföranden blir bra i högerfoten – för det var väl den det var fråga om.

Herr Helén började med att tala om avtalsrörelsen, och jag tyckte att han lade ut texten så bra att jag inte har någonting att vare sig lägga till eller dra ifrån. Det var en riktig och korrekt redovisning av hur partiledaruppställningen hänger samman med avtalsrörelsen.

Nu sade visserligen herr Helén att det var "vi inom folkpartiet" som lyckades få fram skattesänkningen på 1 600 kr., som betydde ungefär detsamma som 4 000 kr. i traditionell lönehöjning. Det är klart att herr Helén där gjorde en insats och hjälpte till. Men vi kanske hjälpte till

litet grand också på regeringssidan. Det tarvades ändå parallella diskussioner med arbetsmarknadens parter för att man skulle kunna göra om ett förslag som var ganska hårt uppknutet, i varje fall på LO-sidan. Den diskussionen hjälpte vi ju till, efter fattig förmåga, att klara av. Men, som jag nyss sade, vad som har varit har varit, och det här skall jag inte träta med herr Helén om.

Sedan har man tagit upp min intervju i Fackföreningsrörelsen och frågat sig om den i något avseende är ett avsteg från en bestämmelse i uppgörelsen som herr Helén citerade helt korrekt, nämligen att partierna är överens om att skatteutredningens arbete bör inriktas på att presentera ett förslag till mera varaktigt skattesystem under 1976.

Det behöver inte alls vara någon kontrovers i detta. Herr Helén redovisar ju också ärligt mina reservationer under partiledaröverläggningarna. Självfallet har jag ingenting emot om utredningen har fysiska och andra möjligheter att klara av detta beställningsarbete. Vi brukar inte i finansdepartementet ligga längre på ett utredningsförslag som skall fram till riksdagen än vad som är erforderligt. Men jag gjorde det här uttalandet i Fackföreningsrörelsen helt enkelt därför att jag behöver en reservation, för jag tror att det är ett ganska övermänskligt arbete man lägger på utredningen, framför allt om man kommer droppande med småbeställningar under tiden. Jag har ju redan här i dag redovisat en sådan liten beställning, som skatteutskottet har skrivit på såsom ett resultat av centerpartiets motioner. Kommer det flera sådana beställningar så blir det svårigheter.

Herr Wörnberg uttryckte ju i sitt inlägg mycket starkt känslan av att vi bör låta den här utredningen arbeta i fred. Men även om den får arbeta i fred så är proceduren den att detta förslag till ett nytt skattesystem, med alla förväntningar som ligger i det laddade uttrycket, skall göras färdigt i år. Vi har ju en sommar framför oss när även utredningsmännen gör anspråk på att få några veckors semester. De skall kunna presentera detta framtida skatteförslag på hösten 1975. Finansdepartementet skall ha möjligheter att remissa det – för jag försäkrar er att det inte blir något enhetligt förslag. På nytt kommer andarna att vakna, och skattepolitiken med alla inbyggda intressekollisioner kommer att manifesteras sig. Förslaget skall alltså serveras på hösten i år, och de skilda uppfattningarna om hur ett framtida skattesystem bör se ut skall på nytt ges till känna i en omfattande remiss. Sedan skall det skrivas en proposition, som helst bör vara avlämnad senast i början av mars nästa år för att kunna behandlas under vårriksdagen. Förslaget måste ju behandlas under vårriksdagen för att nya skattetabeller och annat skall kunna klaras ut i sedvanlig ordning och det hela skall kunna träda i kraft den 1 januari 1977.

Det är ett enormt ambitiöst program, och herr Helén får ursäktas om jag tillåter mig säga att med all respekt för kommitténs arbetsförmåga, vilja och energi tror jag att det är en övermänsklig uppgift. Visst må man inrikta sig på det – jag har ingenting emot detta – men det vore

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

fel, tycker jag, om jag inte gjorde de här reservationerna som jag gjorde också under partiledaröverläggningarna. Jag vill inte i efterhand bli beslagen med att inte stå för vad som har sagts här eller för något slags löftesbrott över huvud taget. Det kan finnas situationer – och jag tror att situationen här är sådan – att man även får acceptera en fördröjning.

Herr Helén ställde ytterligare en fråga eller utdelade kanske rättare sagt en admonition till mig. Det gällde utredningen om löntagarfonderna som han tyckte hade dröjt för länge. Det är en sådan angelägen fråga att den borde väl nästan enligt herr Helén ha legat färdig i form av ett utredningsbetänkande just i dag. Ja, jag håller med om att det har rätt tveksamhet och att det har varit utomordentliga svårigheter att skriva direktiven, för även här har man ett uttryck för skatteuppfattningarnas inbyggda kontroverser.

Jag vet att herr Helén och en del med honom har den uppfattningen att vinsterna från företag som går särskilt bra och som alltså har speciella vinster skall komma till uttryck i någon specifik utdelning till individerna i företagen via något slags äganderätt på aktiesidan för de enskilda individerna. Men jag vet också att det finns en annan opinion som är utomordentligt stark och som säger att en sådan lösning av frågan om löntagarfonderna är inte vad vi önskar. Är det ett företag, en bransch, som går alldeles särskilt bra och har de här övervinsterna, som man i en samlad uppgörelse med en viss uniform karaktär inte kommer åt, så bör de pengarna användas i kollektiv mening. Måhända skall man – även den uppfattningen finns – helt enkelt ta dessa belopp och satsa dem i framstegsarbete och investeringsverksamhet inom helt andra branscher och på helt andra områden.

Det är ju en enorm skala, inbördes kontroversiell, som man möter när man tar upp frågan om löntagarfonderna. Och vi har ju en mycket kunnig och klok karl som heter Rudolf Meidner och som ända sedan LO:s senaste kongress suttit och funderat över dessa frågor men inte under de här åren har kommit fram till något förslag till en lösning. Han ingår nu i den statliga kommittén som arbetar enligt de statliga direktiven, och vi får se om det kan ge något resultat. Men här beställer man inte någon lösning. Man kan ta fram en lösning, men även den kommer att kännetecknas av de skilda uppfattningarna om vad som är det riktiga när det här sedan skall omsättas i praktisk verklighet.

Herr Hermansson citerade mig, och i varje fall inledningsvis gav han mig delvis rätt, som jag fattade honom: det finns inget enkelt och genialt skattesystem. Herr Hermansson säger att det finns det inte, helt enkelt därför att skattepolitiken är en klassfråga. Ja, man kan använda det uttrycket. Jag har väl sagt med andra ord att bakom funderingarna om skattepolitikens utformning ligger det skilda gruppintressen. Denna kammare är ett uttryck för skilda gruppintressen, och här råder följaktligen olika uppfattningar om hur en framtida skattepolitik skall utformas.

Tanken att man skulle få en genial lösning genom att samla ihop alla de tre utredningarna – den som Erik Wårnberg driver och den som Erik

Brandt driver och den om kostnadsfördelningen mellan stat och kommun som Sven Ekström driver – till en enda utredning är ju attraktiv och tilltalande. Det är en sådan där tanke som griper människorna och som man gärna tar ad notam. Men jag har inte suttit med mitt jobb i 20 år utan att ha blivit något påverkad av olika svårigheter som ligger i tanken på denna lösning. Herr Wärnberg – som med de erfarenheter han har från skatteutskottet är i eminent mening sakkunnig – tillät sig ju också att i sitt inlägg tvivla på den lösningen. Jag tror inte att den superman finns som klarar hela detta väldiga område. När vi har sett på den här saken har vi därför ansett det vara bättre att låta utredningarna fortsätta var och en på sitt område men arbeta med samordningstanken och med kontakterna inom kansliet – och naturligtvis med kontakterna mellan utredningsordförandena och via dem med utredningsledamöterna. Men även ett sådant arbetssätt innebär att det är ett enormt arbete som ligger framför. Och slutsatsen av det hela blir vad jag tillät mig säga i tidningen Fackföreningsrörelsen, att det finns inga enkla och geniala lösningar.

Sedan har jag kanske litet avsiktligt brutaliserat intervjun i Fackföreningsrörelsen, eftersom jag har träffat litet för många av mina goda vänner inom fackföreningsrörelsen som trott att man löser frågan genom en enkel omläggning till vad man kallar för en produktionsbeskattning. Då har det kanske förespeglat vederbörande att man skall ta det stegvis – det kan jag då förstå, och man kan pröva med det – eller göra den radikala omstöpnigen att helt enkelt befria svenska folket från allt vad statsskatt och kommunalskatt heter och lägga alltihop på den mera anonyma produktionen. Nu har vi ju en produktionsbeskattning i våra ATP-avgifter, socialavgifter och arbetsgivaravgifter. Den skatten på produktionen, som är en bruttobeskattning på arbetslönerna, motsvarar i dag ungefär 28 % av lönekostnaden i produktionen. Så snabbt har det gått upp, och så snabbt har det gått framåt. Man kan naturligtvis gå vidare på den vägen. Det är nämligen svårt att hitta något som på ett bättre sätt än just arbetskostnaden ger ett rättvisande uttryck för kostnadsläget inom skilda produktionsområden. Och arbetskostnaden är ju så dominant i den färdiga produkten.

Nu kan man visserligen säga att om jag bygger ett hus, så representerar arbetskostnaden inte mer än ungefär 20 %. Det är en gammal tumregel. Herr Knut Johansson får väl korrigerar mig om jag har fel där. Men jag bygger ju huset med material, och i framställningen av det materialet ligger också en arbetskostnad, det må sedan vara cement, rör, tapeter, spisar, värmeelement eller något annat. Jag studerade faktiskt för några år sedan en utredning, som kommit fram till det något överraskande resultatet att i det slutliga priset på en vara representerar arbetskostnaden mellan 75 och 80 %, om man räknar från början och följer varan hela vägen fram till det slutliga priset.

Det är detta som vi f. n. har som skatteunderlag när det gäller ATP-avgifter, socialavgifter och arbetsgivaravgifter. Att där växla om till något

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

slags råvarubeskattning – jag skall här inte utveckla den tanken närmare – är något som för ganska många funderingar med sig. Jag har utvecklat detta litet grand i mitt inlägg i Fackföreningsrörelsen. Att jag brutaliserade denna sak litet beror helt enkelt på att jag faktiskt är litet ängslig för att svenska folket och mina gamla goda vänner inom fackföreningsrörelsen så småningom, därför att ingen säger emot, tror att detta är något slags enkel lösning som man klarar det komplicerade skatteproblemet med. Jag tror inte på det. Och jag tyckte att det var ärligt att säga det. Har jag rätt – och det tror jag att jag har – så blir ju besvikelsen inte så stor, när man så småningom efter att ha ventilerat problemet från olika utgångspunkter kommer fram till att den där enkla och geniala lösningen finns inte.

Det finns naturligtvis andra system. Eftersom herr Hermansson är ute efter andra system kan jag berätta att jag senast 1972 talade med min kollega i Moskva om hur man där lagt upp sitt skattesystem. Han sade, och det låter ju väldigt bra: Vi tar in våra skatter via företagens vinster. Vem skulle inte vara lycklig om man kunde göra det? När jag då frågade honom vilka vinster hans företag redovisade fick jag sådana förbluffande besked som att inom den och den branschen redovisar företagen 60 % i vinst, inom det och det företaget redovisar man 50 % i vinst, osv. Hur kan de göra det? Jo, de kan göra det därför att man politiskt fastställer det pris som företagen skall ta ut för den färdiga varan. Det är en annan sak i öppen ekonomi, där man släpper till sig i fråga om konkurrensen från omvärlden, som t. ex. i vårt land, där vi har tullfrihet, fri konkurrens och fri handel. Länderna med en statsreglerad handel har en helt annan situation. Där tar man dessutom in en hel del genom indirekt beskattning.

Detta känner herr Hermansson till. Herr Hermansson är – det kan jag säga till hans glädje – rätt välkänd däröver. Han har naturligtvis inte kunnat undgå att ta reda på hur sådana här saker hänger ihop, eftersom han är intresserad av ekonomiska frågor.

Hur man än vrider och vänder på detta har vi ett skattesystem där de geniala lösningarna är svåra, ja, omöjliga att hitta. Det blir en mödosam gång framåt – man kan visserligen gå i en viss riktning men framstegen blir relativt begränsade.

Den växling från lönehöjningar till skattesänkningar som vi provat nu i fyra eller fem år är, tror jag, trots vad som sagts under den slutande avtalsrörelsen, inte något tokigt system. Jag är medveten om att det innebär påfrestningar att fortsätta på den vägen, men det vore önskvärt att göra det. Jag vet att det finns fackliga organisationer som anser att det är en framgång i jämförelse med det gamla systemet med en klarare boskillnad mellan fackligt och politiskt.

Allra sist, herr talman – jag är rädd att den mig tillmätta halvtimmen för en kommentar börjar lida mot sin ände – skall jag göra några korta kommentarer till utskottsrepresentanternas anföranden.

Herr Magnusson i Borås började med att uttala sin olust över Ha-gaöverenskommelserna. Han sade att riksdagen sätts i efterhand. Ja men,

herr Magnusson, vad är alternativet? Skall vi lotta och låta ödets gudinna avgöra väsentliga ting? Det skulle innebära en politik utan målsättning och riktlinjer – det kan bli hipp som happ och hur som helst. Det kan inte vara den rätta vägen att gå.

Det har sagts att vi träffar våra överenskommelser bakom stängda dörrar och nonchalerar riksdagen. Jag utgår ifrån att i varje fall de partier som hängde med fram till uppgörelsen väl informerade sina riksdagsgrupper och skaffade sig ett godkännande från dem innan de träffade den definitiva uppgörelsen. Därmed hade man – låt vara i den formen – ett godkännande från en stabil majoritet av den svenska riksdagen.

Det har ibland hänt att även högerpartiet, som det hette på den tiden, varit med om att göra sådana här uppgörelser, herr Magnusson. År 1928 – det är nu nästan ett par generationer sedan – var jag med om att träffa en uppgörelse med herr Hjalmarson om försvarskostnaderna. Den uppgörelsen gjordes i en mycket, mycket begränsad församling, men i den hade vi högerpartiet med oss, och från det hållet var man mycket angelägen om att uppgörelsen skulle komma till stånd. Då steg ingen högerman upp i riksdagen och talade om uppgörelsen i de avskilda rummen och nonchalansen mot riksdagen. Men det är ungefär som i Jerome K. Jeromes "Tre män i en båt": Det beror ju på vems skjorta som blir blöt när man är ute och seglar på Themsen och tappar skjortan i vattnet om man skall vara nöjd eller missnöjd med vad som hänt.

Jag vill ta upp en annan sak också. Det är det där begreppet "lyxbostad", som har förekommit några gånger i debatten. Det är ett ord, herr talman, som jag aldrig har använt och heller inte kommer att använda! Det är inte fråga om någon lyxbostad, om den kommer över 180 000 i taxeringsvärde, och 4 % i skatteunderlag vid en räntekostnad på 9 % är sannerligen inte heller någon verifikation av begreppet lyxbostad. Det är nog någon klipsk journalist som har hittat på ordet, som sedan har fått burskap i den allmänna debatten. Jag vore tacksam, ifall åtminstone kammarens ledamöter ville nyansera sig litet.

Herr Josefson talade om förändringen av förpackningsavgiften. På den punkten kan jag väl bara säga att jag för min personliga del skulle ha varit gladare, om det hade blivit någon slant på de här plåtburkarna i stället för på drycken i dem. Nu är det som det är, men det väsentliga för finansministern är att pengarna kom, och det har ju skatteutskottet sett till att de gjorde.

Herr Berndtson tog i sitt inlägg upp frågan, huruvida man inte borde befria kommuner och landsting från de höjda socialavgifterna. Det anfördes också i några av inläggen att de höga socialavgifterna är speciellt besvärande för de små ensamföretagarna.

Det finns två svar på detta. Tanken att kommuner och landsting skall befrias från höjningen av socialavgifterna har precis samma styrka i sig som om man går ut till kommuner och landsting och säger att de skall betala 4 % eller 8 % mindre till sina anställda än vad den svenska arbetsmarknadens fria företagare gör. Det här är ju ingenting annat än

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

en utbytesvara till lönehöjningen, och jag kan därför inte förstå att det finns något motiv för detta.

Frågan behandlades under de överläggningar som kommunministern och jag hade med kommunrepresentanterna. Sedan vi hade talat igenom ärendet var vi ense på den punkten, det kan jag nog säga. Höjningen av arbetsgivaravgiften eller socialavgiften är en ekvivalent till lönehöjningen – den är t. o. m. litet lindrigare för kommunen än en dubbelt så hög lönehöjning.

När det gäller egenavgiften för den enskilda företagaren är det klart att det låter rätt skrämmande, om det uppges att han taxerar för 40 000 kr. i årsinkomst och betalar socialavgifter på 10 000 kr. Men han betalar dem ju till sig själv! Han betalar dem till sin pensionering, till sin sjukpenning, till sin sjukvård och till familjens sjukvård. Det är hans egna sociala avgifter, som den egna företagaren inte kan lägga över på arbetsgivaren. Löntagarna har lagt över dem på arbetsgivarna mot att de i stället har avstått från en i annat fall krävd lönehöjning.

Om man således hela tiden håller fast vid vad det här är fråga om, nämligen en ersättning för lönehöjningarna, är situationen inte så upprörande som det annars kanske kan tyckas.

De övriga frågorna har jag nog besvarat i mitt inledande kanske litet väl långa utlägg. Jag skall nöja mig med detta.

Herr FÄLLDIN (c) kort genmäle:

Herr talman! Finansministern och jag har uppenbarligen en likartad bedömning av skatteöverenskommelsens värde för avtalsuppgörelsen.

Jag är litet överraskad över att finansministern var så känslig för att jag påminde om att vi hade framfört synpunkter på en annan finansiering. Jag delar helt den uppfattningen att har man träffat en överenskommelse skall man stå för den. Det har vi också gjort i utskottsbehandlingen osv. Men nog måste väl jag ha rätt att ge uttryck åt meningen att en annan inriktning hade varit ännu bättre? Får jag påminna finansministern om i hur många varv han uttryckte missnöje med att han i fjol hade tvingats gå med på en momssänkning. Han sade bl. a. här i kammaren att om han själv hade fått bestämma skulle det inte ha blivit någon sådan. Jag tror att finansministern fortfarande har den uppfattningen även om alla undersökningar har visat att just den åtgärden var mycket värdefull i den ekonomiska situation som då rådde.

När det gäller villabeskattningen lade jag märke till att finansministern, då han kommenterade vad jag hade sagt, uttryckligen framhöll att han hade formulerat sig mycket försiktigt. Just det att finansministern markerade att han ville uttala sig mycket försiktigt uppfattar jag som ett medgivande att vår linje – den om ett schablonavdrag på 1 000 kr. och justering av gränserna – är mer realistisk om man inte vill förändra de relationer som lades fast i samband med det bostadspolitiska beslutet i höstas.

Finansministern tog också upp frågan om den faktiska sambeskatt-

ningen. De närmare detaljerna i den kommer att utvecklas senare av Alvar Andersson, men jag vill ändå säga till finansministern att jag verkligen är överraskad över att man från socialdemokratiskt håll så länge har försökt förhåla genomförandet av denna rättvisescätgård. Eftersom det här inte möter några tekniska svårigheter och eftersom lösningen såvitt jag vet i stort sett finns färdig hos skatteutredningen har jag väldigt svårt att tänka mig att utredningen skulle bli försenad i sitt arbete, om den frågan finge föras fram till riksdagen. Jag tror inte heller att det på något sätt skulle komplicera utredningens fortsatta arbete.

Det är alldeles rätt att folkpensionärerna har en särskild ställning i vårt skattesystem. Jag gjorde inte jämförelsen för att uttrycka någon avund mot de särregler som gäller för folkpensionärerna – vi har varit med om att driva på den utvecklingen. Jag har i alla tider varit imponerad av finansministerns goda minne, men just i denna fråga måste minnet svika finansministern. Jag har i flera omgångar – interpellationsvägen och på annat sätt – gjort den här jämförelsen, bl. a. när vi drev frågan i samband med 1970 års skattereform.

Nu säger finansministern att det är fråga om miljardbelopp. I så fall måste det vara väldigt stora grupper som finansministern menar skulle komma med här. Men är det verkligen fråga om miljardbelopp, om man för heltidsarbetande med särskilt låga inkomster inför en möjlighet att utnyttja det extra avdrag som tillämpas för pensionärerna? Att finansministern har så svårt att se det riktiga i den här jämförelsen har jag erfårit många gånger. Inte ens de många upprepade direkta framställningar som finansministern har fått personligen har övertygat honom. Finansministern har själv sagt att det kommer brev från människor med låga inkomster – fiskare, handlare, småbrukare – som visar vad summan av skatter och avgifter betyder på mycket blygsamma inkomster när dessa människor försöker klara sig själva. Väldigt ofta rör det sig om människor som är strax i närheten av pensionsåldern. Att försöka stänga denna grupp ute under hänvisning till att det är fråga om miljardbelopp tycker jag inte är särskilt hållbart.

Vad jag sedan opponerade något mot var det dubbla talesättet, dvs. att man ofta här i kammaren och för all del också från regeringskretsen ute i den allmänna förkunnelsen säger att kommunerna inte har varit tillräckligt aktiva och att de borde öka sina insatser, samtidigt som man inför ett formellt stopp för kommunerna att skaffa nya inkomster. Det var mot detta jag opponerade och som exempel använde den nödvändiga utbyggnaden av barnomsorgen, där det inte går att driva denna dubbla linje.

När finansministern säger att han är beredd till överläggningar med kommunalmännen, uppfattar jag det som ett medgivande. Jag vill gärna säga att vi hälsar det medgivandet med glädje, och jag är övertygad om att kommunalmännen ute i landet gör detsamma.

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Herr BURENSTAM LINDER (m) kort genmäle:

Herr talman! När finansministern talar om villabeskattningen låter det som om med de små justeringar han föreslår alla problem var ur världen. Men man skall inte glömma bort att villaägarna även med de ändringar som herr Sträng föreslår kommer att drabbas av skattehöjningar på uppemot 800 milj. kr.

Inflationsbrasan anser sig herr Sträng ha hållt spannar av vatten på, men vad som är bevisligen sant är att det blir rekord i kostnadsökningar genom de avtal som har träffats. Om herr Sträng har varit i gång med några spannar här, så har det nog varit ganska stora hål i botten på dem.

Jag citerade redaktör Nycander, och jag tyckte att herr Sträng sedan på ett mycket obehagligt och nedlåtande sätt kommenterade en av journalisterna i en ansedd tidning, men det får ju stå för herr Sträng själv. Jag citerade herr Nycander inte bara därför att jag ansåg att den mening som han gav uttryck för var riktig, utan därför att han – vilket är rätt – också konstaterade att både inom SAF och LO fanns det en öppenhet för att diskutera nationell prisstabilisering, vilket skulle ha kunnat innebära en helt ny utgångspunkt för lönepolitiken. Tanken avvisades som orealistisk av Gunnar Sträng. Om inte herr Sträng tror på det så läs t. ex. någon av de intervjuer som Odhner gav under förra hösten, där han drog upp riktlinjer för en annan typ av stabiliseringspolitik.

Inte kan man lägga ansvaret på regeringen, säger Gunnar Sträng, om det skulle vara så att SAF och LO händelsevis sluter avtal som är synnerligen kostnadshöjande. Men, herr Sträng, det förhållandet att det behövs Hagaöverenskommelser är väl ett tydligt erkännande från de makt-havandes egen sida att regeringen här har en form av ansvar.

Jag tycker för min del att det är mycket olyckligt att man har drivit en sådan skattepolitik att regeringen fått hoppa in på det här viset. Men inte kan herr Sträng, som är med på att göra justeringar av skatteskalorna då och då, säga annat än att tyvärr har regeringen här fått ett mycket stort ansvar. – Vi beklagar att den typ av omläggning som nu gjorts och som de facto medför en stor skattehöjning för svenska folket kommit att innebära att man kastat famnar av ved på inflationsbrasan – inte spannar med vatten.

Har den enskilde fått det bättre genom avtalet, frågade jag. Den frågan ställde också Gunnar Sträng, och han svarade så här: Mycket talar för att löntagarna nog skall få åtminstone så mycket som den reella tillväxten i samhället är. Det är en oerhörd skillnad mellan å ena sidan denna ganska blygsamma ökning och å andra sidan de 30 % som avtalen gäller. Det är därför man frågar sig: Är det inte något skevt i ett system som innebär att parterna tvingas sluta avtal om 30-procentiga lönestegringar men ändå ingen löntagare är säker på att få ut ens en tiondel av denna ökning i standardförbättring?

Sedan gjorde herr Sträng en mycket fin liten upptäckt, nämligen att inflationen under 1975 inte blir så allvarlig som vi alla tror, därför att

nu får löntagarna ut sina lönehöjningar i juni och då har man bara ett halvt års inflation kvar. 1976 får de ut sina löneökningar redan i januari och då har det årets inflation inte inträffat, den kommer först mot slutet av året. Det är en briljant upptäckt herr Sträng gjort, som uppenbarligen innebär att inflationen bara är hälften så betungande som man tror. Herr Sträng var så stolt över den här upptäckten att han gärna ville läsa in den i protokollet.

Men är inte detta ett ganska konstigt sätt att betrakta det hela? Vad man rimligen får göra är att ta inkomsten under ett år och den genomsnittliga höjningen av priserna från ett år till ett annat – 8 eller 9 %, vad den nu är. Då ser man att denna genomsnittliga prisökning från ett år till ett annat har kapat 8, 9 eller 10 % av inkomsten. Så herr Strängs inläsning i protokollet tycker jag att herr Sträng borde ångra.

I besparingsutredningen skulle jag börja framföra de här olika förslagen, anser herr Sträng. Det har inte varit så lätt. Det dröjde väldigt länge innan herr Sträng tillsatte besparingsutredningen, det dröjde utomordentligt länge innan ordföranden sammankallade utredningen. Vidare måste jag uppenbarligen här i kammaren redovisa olika förslag som jag anser att man skall satsa på för att det skall bli trovärdigt. Hade jag inte gjort det hade herr Sträng sagt att vi bara pratar om besparingar men inte kan ge några exempel. Nu har jag gett exempel. Jag skall göra det i utredningen också, var inte orolig.

Varför fortsätter skattedebatten, frågade jag, trots att herr Sträng gjort fem skattesänkningar. Ja, säger herr Sträng, fem skatteomläggningar kanske har gjorts sedan 1960. Det är ett ganska svagt minne herr Sträng har. 1970, 1972, 1973, 1974 och 1975 har man gjort skatteomläggningar som man kallat skattesänkningar. Min enkla fråga är: Om man på fem år gör fem skattesänkningar, varför slutar inte då även den mest skatetrötte att prata om skatteproblem? Varför fortsätter skattedebatten i allt mer pinade ordalag? Varför kommer t. o. m. finansministern i den intervju jag talat om här och säger att folk börjat uppleva skatterna som ett hot?

Herr Sträng bad om ursäkt för sin pedagogik och det var fullständigt riktigt av honom att be om ursäkt för den pedagogiken.

Herr HELEN (fp) kort genmäle:

Herr talman! När finansministern är på så gott humör att han kallar Sverige "hemma hos mig" tar det litet emot att krossa den idyll han målar upp. Men behovet av ett mera varaktigt skattesystem är en alldeles för allvarlig sak för att finansministerns goda humör skall få vara det avgörande.

Vad herr Sträng nu säger i denna viktiga fråga är att han som landets finansminister inte har något emot om skatteutredningen blir färdig i tid. Men det är oförenligt med den överenskommelse vi träffat, för där står att utredningens arbete skall vara inriktat på att bli klart i så god tid att ett mera varaktigt skattesystem skall kunna träda i kraft 1977.

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Det finns alltså två slags attityder, den ena säger "jag har ingenting emot" och den andra attityden säger "jag vill ha ett förslag så att detta blir möjligt; det har vi lovat i det socialdemokratiska partiet". Och det partiet brukar ju skryta med att det står för sina löften. Därför kan inte finansministern komma undan detta så lätt.

Herr Sträng hänvisar till sina goda vänner inom fackföreningsrörelsen. De är säkert goda vänner, men de har offentligt gjort klart att de inte med lugn betraktar att ett mera varaktigt skattesystem skjuts ytterligare på framtiden. Därför måste jag få veta: Tar finansministern nu avstånd från den kommuniké vi gemensamt författade den 4 mars eller är den fortfarande giltig?

Sedan gäller det en annan utredning. Den är inte så känd. Men den är på lång sikt också mycket viktig. Det gäller frågan om de svenska löntagarnas rätt till andel i företagens kapitalbildning. Då säger herr Sträng att det var som om Helén menade att den skulle vara färdig. Det har jag inte alls sagt. Jag har konstaterat att regeringen själv gjorde upp en tidsplan för hur utredningen borde arbeta. Den skulle falla i fas med organisationernas eget utredningsarbete. Regeringen har stått för löftet att utredningen skulle tillsättas vid årsskiftet, den har stått för löftet att direktiven skulle ge möjlighet att belysa olika system, både vad finansministern kallar Heléns linje om enskilt ägda andelar och den andra motsatta linjen om kollektiva branschformer. Det finns med, redovisas öppet, det finns inget att anklaga regeringen för där. Men vad jag frågade var: När man gör upp en tidsplan för en utredning, skall denna då inte börja arbeta? Om en utredning tillsatts vid årsskiftet är det då inte fel att den i dag, den 6 maj, ännu inte har hållit sitt första sammanträde?

Det är inte bra att regeringen så dåligt håller reda på viktiga utredningar. Herr Burenstam Linder kunde belysa vad som hade hänt med besparingsutredningen. Det skall inte vara ett skoj med riksdagen. När vi kommer fram till att utredningar skall göras, skall de faktiskt skötas.

Jag skall sedan hålla mig till den mera vänliga sidan. Herr Sträng sade: Visst jobbade Helén och folkpartiet för att det skulle bli en skattelättnad på 1 600 kr., men vi hjälpte väl till litet grand. Det var det lilla det! Herr Sträng sade dag efter dag: Det går, det går inte; det går, det går inte. Var det en så märklig bragd att till sist traska i väg till LO och TCO och tala om att man ger huvuddelen av deras medlemmar en större skattesänkning än vad de själva har begärt. Var det en så stor bragd?

Jag skall inte avslöja fler detaljer, bara herr Strängs slutreplik: "Det blir ju mycket för dina memoarer det här, Helén!"

Herr HERMANSSON (vpk) kort genmäle:

Herr talman! När man hör talas om herr Heléns memoarer och hört honom själv här i talarstolen skildra folkpartiets utomordentliga insatser kommer man osökt att tänka på den historiska personlighet som inför berättelsen om sina bragder lär ha utbrustit: "Potz Donner! Haben wir

das alles getan!" Jag kan tyvärr inte översätta det, eftersom man inte får svära här i kammaren.

Herr talman! Jag tror att det är viktigt att här i debatten fastslå alla de punkter på vilka regeringens och mittenpartiernas förslag gynnar de övre inkomstskikten och inte de lägre inkomsttagarna.

Det är fem punkter jag vill ta fram. För det första har socialdemokraterna och centerpartiet genom avtalet med folkpartiet gått ifrån den låglöneprofil för skatteomläggningen som de tidigare hade anslutit sig till i skatteutredningen. Hela det här tillägget på ca 1 000 milj. kr. vill man uteslutande ge till de grupper som ligger över 35 000 kr. i inkomst. De 1,3 miljoner löntagare som fortfarande år 1976 beräknas ligga under 35 000 kr. i inkomst får ingenting med av det tillskott som folkpartiet skryter med att ha fått igenom. I stället får de kraftigt utökade utgifter genom punktskatterna.

Jag är speciellt förvånad över att centerpartiet har accepterat detta, eftersom centerpartiet vid riksdagens början väckte en motion, där man sade att man inte kunde acceptera några förändringar som innebar att utredningsförslagets ursprungliga låginkomstprofil går förlorad. Men den har ju faktiskt ändrats.

För det andra är det viktigt att konstatera att den fördubbling av sparavdraget som skulle genomföras med nuvarande konstruktion innebär större fördelar ju mer inkomsten ökar. Om man har 30 000 kr. i inkomst blir skattelättnaden om man fullt kan utnyttja det nya sparavdraget 672 kr. För den som tjänar mellan 100 000 och 150 000 blir skattelättnaden 1 232 kr. Vad har det med låginkomstprofil att göra?

För det tredje: Att man låter avdragsrätten för sjukförsäkringsavgiften vara kvar inte bara ett år utan två år innebär att de högre inkomsttagarna gynnas än mer. För den som tjänar 20 000 kr. om året innebär den avdragsrätten 560 kr., för den som har 100 000 kr. i inkomst ungefär dubbelt så mycket.

För det fjärde: Regeringen och mittpartierna har också avtalat att 18 000 kr. av egenföretagarnas inkomster skall vara fria från arbetsgivaravgift, men löncarbetarna förutsätts däremot genom löneavdrag själva betala arbetsgivaravgift för varenda krona av sin inkomst. Det är en klar orättvisa gentemot löntagarna.

För det femte: Kommuner och landsting drabbas i betydande grad av de förändringar av skattesystemet som regeringen och de borgerliga mittpartierna träffat avtal om. De får inte tillfredsställande kompensation för detta. Följden blir, som framgår i dessa dagar, en tendens till försämring av kommunernas och landstingens ekonomi, som framför allt kommer att drabba låginkomsttagarna. Det hjälper då inte att herr Sträng säger att höjningen av arbetsgivaravgiften bara är ekvivalent med en lönehöjning. Det kan stämma för de privata företagen, men det stämmer inte för kommuner och landsting, som inte har den möjlighet de privata monopolföretagen kommer att utnyttja, nämligen att höja priserna på sina varor. Kommuner och landsting har inte så mycket att sälja, och

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

för dem blir därför effekten att de i betydande grad tvingas att höja sina skatter eller skära ned sina utgifter.

Herr Sträng vill inte diskutera möjligheten till en omläggning av skattesystemet. Jag har litet svårt att förstå hans utflykt österut. Jag tror inte att hans vänner inom fackföreningsrörelsen vill införa något sovjetiskt skattesystem med sina artiklar och uttalanden, och det vill inte jag heller för den delen, så den sidan av saken kan vi lämna i den här diskussionen.

Vad det gäller är vilka andra möjligheter det finns att ta ut skatter. Det går då inte att så enkelt som herr Sträng har gjort avfärda alla de tankegångar som kommit fram om beskattning exempelvis av företagens omsättning och deras produktionsvärde, av energi och råvaruanvändning. Detta måste diskuteras dels som ett alternativ till att bara beskatta arbetskostnader, vilket inte är rättvisande, dels som ett alternativ till hela det övriga skattesystemet. Jag är övertygad om att herr Sträng så småningom kommer att få erkänna att det är dessa vägar vi måste slå in på om vi också skall kunna åstadkomma ett skattesystem som bemästrar inflationens svårigheter.

Herr MAGNUSSON i Borås (m) kort genmäle:

Herr talman! Herr finansministern reagerar mot att jag har givit uttryck för kritik mot att sådana här uppgörelser på skatteområdet sker utanför riksdagen. Jag vidhåller emellertid kritiken av den anledningen att vi har en viss fastställd ordning för hur ärendena skall komma till behandling i riksdagen. Jag förstår mycket väl att det kan bli problem för en minoritetsregering som gärna vill sitta kvar vid makten trots att den inte har mer än litet drygt 40 % av de svenska medborgarna bakom sig.

Jag tycker emellertid det är allvarligt att uppgörelser med så här dåligt underbyggda kompromisser träffas, och borttagandet av det s. k. taket för socialförsäkringsavgifterna är ett sådant verkligt dåligt underbyggt förslag. Förra gången fick vi den s. k. flaskcirkusen, som sannerligen inte förhöjde riksdagens anseende. Trots detta uppträder de deltagande partierna på liknande sätt denna gång när ingrepp återigen görs i denna typ av beskattning. Om det är som finansministern säger att dessa förslag har varit föremål för diskussioner och noggranna överväganden i dessa partigrupper tycker jag att det är så mycket mer anmärkningsvärt. När resultatet då blir så dåligt finns det ännu större anledning att vara kritisk.

Finansministern gör sedan en jämförelse med de försvarsuppgörelser vi träffade. Finansministern sade att vi träffade dessa 1928, men jag förmodar att han menar på 1950-talet. Detta är emellertid någonting helt annat. Bakom dessa uppgörelser låg ett långvarigt utredningsarbete där de olika partierna gemensamt arbetade fram förslag som blev av en helt annan kvalitet än de som nu ligger på riksdagens bord.

Herr finansministern STRÄNG:

Herr talman! Det är alldeles riktigt som herr Magnusson i Borås påpekade. Jag sade i hastigheten 1928, men naturligtvis var det 1958. Jag är alldeles övertygad om att våra klartänkta stenografer i mitt tidigare anförande har korrigerat mig på den punkten.

När jag säger att det är lönlöst att tala om vilka andra finansieringsmetoder som hade varit bättre är det naturligtvis mot bakgrunden av det TV-program som gick ut till svenska folket och som vi alla avlyssnade. I programmet gjorde representanterna för de två signatärmakterna, centerpartiet och folkpartiet, ett försök att tala om att de inte alls gillade detta men var därtill nödda och tvungna. På regeringsplanen kommer vi inte att gå omkring och säga detta, och jag vore tacksam om de som har skrivit under uppgörelsen ville stå för att detta blev en uppgörelse som vi till slut kom fram till och som ansågs vara sådan att vi kunde acceptera den.

När jag talar om försiktighet i samband med villabeskattningen menar jag helt enkelt att det förslag som nu ligger om en höjning av schablonavdraget från 500 till 800 kr. och en höjning av den nedre skiktgränsen från 150 000 till 180 000 kr. utgör en försiktig behandling av villaägare och egnahemsägare. Vid en jämförelse mellan kostnaderna för dem och kostnaderna för dem som bor i flerfamiljshus har inte villaägare och egnahemsägare anledning att säga att de blivit hårt behandlade, trots upptaxeringen med 40 %. Det var detta jag ville ha sagt.

När jag sedan tog upp frågan om den faktiska sambeskattningen gjorde jag detta såsom en illustration till att det – även om man beställer en långsiktig lösning av skattepolitiken – hos riksdagsmän och inom partier rinner upp tankgångar om att en viss fråga är så angelägen att man vill ha den uttryckt ur sitt sammanhang och särskilt behandlad. På det sättet har Erik Wärnberg i sin egenskap av ordförande i företagsskatteutredningen blivit tvungen att arbeta under de senaste två åren. Han har inte kunnat göra den samlade bedömningen därför att riksdagen har begärt, och haft motiv för att begära, att få en viss fråga uttryckt – det må vara frågan om partrederier, interna aktieöverlåtelser eller en specialbehandling av småföretagarnas arvs- och gåvobeskattning. Livet är sådant – man nöjer sig inte med att vänta på den slutliga och färdiga lösningen. Detta ville jag bl. a. illustrera med förslaget från skattekommittén om att någonting speciellt måste göras beträffande problemet med den faktiska sambeskattningen.

Jag återkommer till den jämförelse mellan folkpensionärer och aktiva som återopades i debatten. Jag har inte något minne av att jag i något interpellationssvar skulle ha sagt att man bör komma fram till en jämställdhet mellan de aktiva och folkpensionärerna eftersom de aktiva är missgynnade. Jag har faktiskt inte något minne av detta, och det vore intressant om herr Fällidin kunde plocka fram det interpellationssvaret. I så fall får jag naturligtvis ge mig, men när jag nu står och försöker rannsaka hjärta och njurar kan jag inte komma ihåg det. Visst

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

får jag en väldig massa brev ifrån folk med låga inkomster, människor som är pinade av skatten och som säger att de har så dåliga inkomster att de borde få en bättre behandling skattemässigt. Men jag vet inte några som har åberopat just den låga skatten för folkpensionärerna. Det är möjligt att jag har sagt i en allmän debatt att det är någon som har sparat ihop sina pengar och som följaktligen har haft en viss förmögenhet, som diskvalificerat honom från att få de sociala bidrag som kan utgå till en folkpensionär i form av låt mig säga extra avdrag eller som bostadsbidrag. Som vi känner till är ju KBT, de kommunala bostadstilläggen, inkomstprövade. En del brevskrivare har då sagt som så: Jag har ju varit väldigt sparsam och omtänksam i hela mitt liv, men jag får betala skatt och den här pensionären som inte har varit lika sparsam och omtänksam, han får KBT och han får extra avdrag – detta är orättvist! Men det är fortfarande en jämförelse mellan gamla pensionärer. Jag har aldrig märkt att det har funnits en ovilja hos de aktiva, därför att pensionärerna skulle ha det för bra. Det kan delvis bero på att det är litet överraskande för många att vi har så pass generösa avdragsmöjligheter för just folkpensionärerna.

Till herr Burenstam Linder vill jag säga att om Svante Nycander gör gällande att det fanns ett klart intresse från arbetsmarknadsparternas sida att sätta sig ned och träffa någon sorts allmän prisstabiliseringsöverenskommelse, då vet inte Svante Nycander vad han talar om. Den omständigheten att LO:s utredningsavdelning har haft sådana funderingar är inte detsamma som att den beslutande myndigheten inom LO, dvs. landssekreteriatet, har ställt några förslag på några slags rundabordsöverläggningar för att komma fram till en stabiliseringsöverenskommelse. Vi håller ju regelbundet våra överläggningar med dem som beslutar i LO, och den här frågan har icke rests. Där har Svante Nycander inte hittat rätt. Han har dragit slutsatser på basis av en inläga från den ekonomiska avdelningen i LO, men inte av vad sekretariatet anser.

När jag tog upp det här med Burenstam Linders ledamotskap i besparingsutredningen var det ju helt enkelt därför att det är där han bör göra sina insatser, och jag önskar honom lycka på vägen, men jag tror att han får ett besvärligt arbete. Det är emellertid det rätta sättet att klara ut det hela.

Herr Helén säger: Om nu finansministern sträcker sig bara så långt att han inte har någonting emot att utredningen blir klar, är det ett brott emot uppgörelsen. Hur kan man säga på det sättet? Vi har sagt att parterna är överens om att skatteutredningen bör inrikta sig på att bli klar, så att man kan få en långsiktig skattelösning 1977, men det finns ju ingen som kan kommendera skatteutredningen. Den vet genom det här uttalandet att det finns ett intresse av att den blir färdig. Men man kan ju inte hafsa fram något resultat, och frågan är så pass besvärlig att jag personligen, vilket jag gav uttryck för under partiledarförhandlingarna, ställt i tvivelsmål om inte det här överstiger skatteutredningens förmåga. Jag har den uppfattningen nu, och det även om man står över

utredningsledamöterna, ger dem hugg och slag och kommenderar dem. Men det är inte det rätta sättet när man skall vända sig till en utredning som består av så pass respektabla människor som det här är fråga om.

Om herr Heléns memoarer har jag ju inte alls uttalat mig, och jag tänker inte heller göra det. Jag har ingen aning om vad han tänker skriva, och därför är hans slutsatser alldeles för snabbt dragna av vad han kallade min slutreplik.

Herr Hermansson tog upp de lågavlönade och sade att de fick en relativ försämring. All right, om man vill säga det på det sättet kan man naturligtvis göra det. Men uppgörelsen innebar ändå att de lägre avlönade fick den skattesänkning i kronor och ören som herr Hermansson skrev under på. Att man sedermera också fick en viss punktskatt höjning var ingen nyhet för dem. Det har de alltid fått vart annat eller vart tredje år; vi har följt med när det gällt spritpriser och tobakspriser i den allmänna prisutvecklingen därför att dessa varor inte rimligvis bör bli billigare än varorna rent allmänt blir.

Höjningen av elskatten är ett resultat av att vi behövde finansiera inte skattesänkningen utan följderna av den speciella energipropositionen som kammaren under maj månad skall ta ställning till.

Jag kunde naturligtvis gärna fortsätta den här debatten om hur man skulle kunna tänka sig alternativen till den nuvarande beskattningen, men jag har en känsla av, herr talman, att tidsutrymmet inte räcker till om jag ger mig in i det. Därför avstår jag från det. Låt utredningen utreda frågorna om beskattning på omsättning eller beskattning på råvaruförbrukning! Det skall den få göra. Jag är alldeles övertygad om att det inte blir så lätt, när vi har sett utredningens resultat, att säga: Detta är lösningen.

Herr FÄLLDIN (c) kort genmäle:

Herr talman! Självfallet kan jag inte på de minuter som står till mitt förfogande springa ut och söka rätt på interpellationen i fråga, men jag försäkrar finansministern att han skall få se den. Utan avund mot folkpensionärerna – jag upprepar att vi har drivit på för att ge dem denna skattelättnad – gjorde jag i den interpellationen en jämförelse med äldre människor som t. ex. handlaren, fiskaren, småbrukaren som inte kan komma upp i särskilt höga inkomster men ändå får skatta för fullt. Jag påminde då också om möjligheten att använda ett extra avdrag för dessa. Den här beskattningen har naturligtvis blivit betydligt brutalare för människor i de här inkomstlägena i och med att de har att betala också dessa olika typer av avgifter på sin inkomst: löneskatt, social- och sjukförsäkringsavgift.

Jag är på det klara med att det kan störa helhetsbilden att det läggs fram förslag från en riksdagsmajoritet om att vissa saker i vårt skattesystem skall tas fram och behandlas med förtur. Men samtidigt får väl finansministern erkänna att det – när en riksdagsmajoritet ställer sig bakom sådana yrkanden – föreligger brister hos regeringen, eftersom

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

det är regeringen som har ansvaret för utredningsväsendet, eftersom det är regeringen som skall ge utredningarna direktiv osv. Det är den slutsats man kan dra. Och jag upprepar att det är ganska enastående att man t. ex. på det här området, som gäller den faktiska sambeskattningen, har hållit tillbaka en lösning så länge som man har gjort.

Sedan har jag inte pådyvlat finansministern att han medgett och accepterat sambandet mellan pensionärerna och andra låginkomsttagare. Anledningen till att jag gjorde den här jämförelsen var att finansministern tillät sig säga att det var ett uppkast som var nytt för dagen från min sida. Jag vill påminna finansministern om att detta är en fråga som jag personligen och vi från centern har drivit i många år. Det är alltså inget nytt uppkast.

Låt mig sedan säga till herr Hermansson att han, som ändå var med under en betydande del av de här överläggningarna, vet om att jag och andra centerpartister som var med om överläggningarna markerade mycket klart att de 4 miljarder som skatteutredningens majoritet hade lagt ut på inkomster och inkomstdelar under 30 000 kr. över huvud taget inte fick röras. Han vet också att det inte var så självklart i utgångsläget att det skulle vara fallet. Jag upprepar: I och med att denna del ligger kvar i botten och har kompletterats på det sätt som skedde i den slutliga uppgörelsen finns det goda skäl att fortfarande säga att överenskommelsen har låginkomstprofil.

Herr BURENSTAM LINDER (m) kort genmäle:

Herr talman! Visst, herr Sträng, skall jag lägga fram de olika förslag till besparingar som vi har i besparingsutredningen, men jag har velat redovisa dem här också, så att inte herr Sträng säger att moderaterna bara pratar om besparingar men inte har några förslag att komma med. Vi har dessutom avgivit en reservation, nr 14, som innebär att riksdagen skall göra klart att det är bråttom att åstadkomma dessa besparingar, så att det kan bli utrymme för verkliga skattesänkningar. Hur mycket jag än talar i utredningen, kvarstår faktiskt det förhållandet att jag inte där företräder en majoritet. Även om jag har goda förslag, kan det hända att socialdemokraterna i utredningen, om de är lika ointresserade som herr Sträng av att det verkligen tas några tag på detta område, inte ställer sig bakom de initiativ som behövs.

Vidare, herr Sträng, kvarstår frågan varför skattedebatten fortsätter. Jag har ännu inte fått något svar på det. Regeringen säger att den har genomfört fem skattesänkningar sedan 1970. Det är högt berättigat att ställa följande fråga: Om regeringen har rätt när den säger att det verkligen är skattesänkningar som har genomförts, varför har då icke skattedebatten i allt väsentligt kommit att nästan avstanna? Varför har man efter fem skattesänkningar, som finansministern själv i en intervju sagt, kommit i det läget att man nu måste börja tala om skatterna som ett hot? Svaret på detta är att det icke är skattesänkningar utan skattehöjningar som genomförts. Under tal om totalfinansiering är det skattehöjningar som

genomförts, t. ex. på grund av att inflationen smyghöjer skatterna. I den skatteomläggning som nu diskuteras och med de skatter som det kommer att bli under detta och nästa år blir det omfattande skattehöjningar. Ett exempel är att marginalskatterna kommer att stiga för de genomsnittliga inkomsttagarna – jag vill understryka det – och det är utomordentligt allvarligt.

Ett nytt skattesystem, säger herr Sträng, går inte att åstadkomma. Nåväl, ett nytt skattesystem eller lägre skattesatser skulle behövas för att åstadkomma stabilitet i ekonomin, och det har även Gunnar Nilsson sagt. Det är inte bara herr Odhner som hävdar detta. Gunnar Nilsson har sagt: Aldrig mera förhandlingar med den typ av arrangemang som Hagaöverenskommelsen utgör. Det bör väl övertyga herr Sträng om att det behövs andra initiativ än de som han själv överväger.

Gunnar Sträng har sagt att han inte tror att det är så lätt att genomföra en skatt på produktionen, och jag håller med honom på den punkten. Men det är mycket märkligt när herr Sträng säger att han träffat alltför många av sina vänner som inbillar sig att en skatt på produktionen är så lätt att genomföra. Herr Sträng måste väl ha träffat sig själv också. Han har ju, som herr Helén och jag tidigare påpekat, i Hagaöverenskommelserna skrivit på att man skall försöka komma fram till ett nytt skattesystem av den typen.

Herr HELEN (sp) kort genmäle:

Herr talman! Herr Sträng tycker att signatärmakterna skall stå för Haga II-uppgörelsen och att de även skall deklarerar att de gör det. Ja, herr Sträng, jag säger att vi kan stå för den uppgörelse som vi kom fram till. Nu hoppas jag bara att herr Hermansson inte uppfattar det som ett så ohejdat skryt, att han än en gång måste tala utrikiska och citera Fredrik av Hessen. Vi beundrade väl alla herr Hermansson när han lagade strömning i TV häromdagen. Vi beundrar inte herr Hermansson lika mycket när han talar om de sura röda rönnbären.

Jag tror att det varit ett genomgående fel i flera av inläggen att man haft svårt att tänka sig in i vilka faktiska lönesummor som kommer att gälla under 1976. Det var ju det felet som skatteutredningens majoritet gjorde när den i december 1974 lade fram ett förslag som var helt otillräckligt för den avtalsrörelse som just skulle sätta i gång. Det är tydligen så att tanken och känslan har för svårt att hänga med när det gäller den faktiska takten i inflationen och i lönehöjningarna. En genomsnittlig LO-medlem kommer 1976 att ligga en bit över 50 000 kr., och det är för de stora grupperna i de vanliga inkomstlägena som vi har varit angelägna om att driva fram de här förbättringarna.

Sedan gick det som jag trodde: finansministerns goda humör blåste bort när jag tog upp vad som skall gälla i fråga om den mera varaktiga skattereformen. Det borde väl inte vara så svårt att säga: Det är viktigt och väsentligt att vi nu får fram det mera varaktiga skattesystemet. Vi måste sikta på att försöka klara det! Sedan vet vi alla att det kan komma

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

hinder på vägen som gör att vi till sist misslyckas – remisskritiken blir för hård, spänningarna för stora. Men det är försöket, det allvarligt menade försöket som skall göras.

Finansministerns reservationer under förhandlingarna var av precis samma art som de jag nu återger, icke mer än så. Därför hoppas jag alltjämt att det goda humöret skall komma tillbaka och finansministern skall säga: Det är bra för svensk samhällsekonomi, om vi 1977 har ett mera varaktigt skattesystem.

Herr HERMANSSON (vpk) kort genmäle:

Herr talman! Både herr Sträng och herr Fälldin har tagit upp min kritik av förändringen av låginkomstprofilen i det ursprungliga förslaget från skatteutredningen. Herr Fälldin säger: "Ja, men låginkomstprofilen är ju kvar." Herr Sträng säger: "De lågavlönade fick den skattesänkning i kronor som herr Hermansson skrev under." Det är inte riktigt korrekt, för jag skilde mig något från skatteutredningens majoritet, men det är en bagatell i det här sammanhanget.

Det väsentliga är ju att av den ytterligare miljard som man lade på fick de som ligger under 35 000 kr. inte ett öre. Det måste, herrar Fälldin och Sträng, innebära en förändring av profilen i förslaget; det kan väl ingen människa förneka. Håller man skatteförändringarna likadana som förut för dem som ligger under 35 000 kr. men plussar på för dem som ligger över 35 000 kr., då har man väl ändrat profilen, om inte jag alldeles har missförstått innebörden i ordet profil.

Med anledning av herr Heléns kritik av herr Sträng när det gäller tidpunkten för ett förslag från skatteutredningen vill jag säga, att jag instämmer i herr Strängs många reservationer och delar hans försiktighet. Om man i folkpartiet är så väldigt het på gröten och vet precis hur den långsiktiga skattereformen skall se ut, finns ju den möjligheten – man har haft den nu i tre år, först genom fru Nettelbrandt, som har suttit ett par år i skatteutredningen, och sedan genom herr Mundebo, som sitter där f. n. – att framlägga detta geniala, enkla system till skatteutredningens prövning. Nu skall man väl inte berätta vad som förekommer i utredningar – det är inte riktigt honnett – men man kan ju säga vad som inte har förekommit där. Jag har i varje fall inte upptäckt något sådant förslag från folkpartiet som skulle innebära en långsiktig lösning av skatteproblemen, och jag tror inte att någon annan av utredningens ledamöter heller har gjort det.

Jag tog förut också upp min kritik av de ökade avdragen, och jag tycker att det är väldigt viktigt att peka på den effekt som hela detta avdragssystem har. De många avdragen innebär att ju högre inkomst man har, dess större reella möjligheter har man att göra avdrag. Avdragen växer alltså med inkomsten. Det låter väldigt trevligt att öka på sparavdrag, villaavdrag och alla möjliga andra avdrag, men effekten av detta blir i realiteten att man ytterligare gynnar höginkomsttagarna och försämrar läget, relativt sett, för dem som har låga inkomster.

Herr finansministern STRÄNG:

Herr talman! Jag skall gärna svara på den fråga herr Burenstam Linder har ställt två gånger: Varför fortsätter skattedebatten, fylld av klagan och kritik över de höga skatterna?

Det finns flera förklaringar på detta. Även om jag går tillbaka bara till åren 1970–1975, så vet vi att den kommunala skattehöjningen representerar ungefär 4 kr. på den tiden, och det känns för folk med relativt låga inkomster. Det har funnits motiv för denna höjning därför att det har varit en reformverksamhet på den kommunala sidan som har kostat sina pengar.

Men det väsentliga är naturligtvis att skattedebatten kommer att fortsätta så länge vi har ett speciellt parti – i det här fallet moderata samlingspartiet – vars företrädare, flitiga som bin, far omkring och försöker övertyga svenska folket om att samhället kan fortsätta ungefär likadant som vi upplever det i dag, men med kraftiga skattesänkningar. På något underligt sätt löser sig problemet i alla fall. Med hänsyn till de agitatoriska medel som ni har till ert förfogande, herr Burenstam Linder, är det givet att en hel del människor, som tycker att skattebördan är stor, gärna faller för den här enkla och osakliga propagandan. Det blir ett annorlunda samhälle om man, som t. ex. moderata samlingspartiet föreslår, tar bort 4 150 milj. kr. i förhållande till budgeten som den ser ut i dag. Det är ju innebörden i era partimotioner. Där är den enkla förklaringen.

Till herr Helén vill jag säga att det är en orättvis beskyllning mot skatteutredningen om man påstår att den har svårt att hänga med. Skatteutredningen hade sina direktiv. Den skulle göra ett skatteförslag som fick kosta 4 miljarder, och den gjorde det skatteförslaget, som presenterades. I det kunde vi alla observera de komplikationer, de motsättningar som finns i det skattepolitiska skeendet, där olika grupper hävdar sina intressen. En majoritet i utredningen lade fram ett förslag som herr Helén ogillade.

Men skyll inte på skatteutredningen! Den gjorde det bästa möjliga av de 4 miljarderna den hade att röra sig med. Sedan skaffade vi fram en extra miljard till skattesänkning, bl. a. genom att lyfta av taket på socialavgifterna. Man kan säga att det var de allra bäst betalda som här fick vara med och bekosta en förstärkning för mellangrupperna, som både herr Helén och jag ansåg det vara befogat att ta hänsyn till när vi nu hade en miljard extra att röra oss med. Det är följaktligen den enkla förklaringen.

Herr Hermanssons uppfattning i detta sammanhang gladdde mig, eftersom herr Hermansson sitter som ledamot av skattekommittén och alltså har upplevt svårigheterna att komma fram till denna långsiktiga lösning under år 1975. Det är ju det det är fråga om, ifall man skall ta ett beslut på våren 1976 och ha ett nytt förslag den 1 januari 1977. Jag vet att en annan av skatteutredningens ledamöter, herr Krönmark, som också deltog i partiledarförhandlingarna, hade ungefär samma uppfattning – att det är en övermäktig uppgift för utredningen. Vi skrev emellertid

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

fast att detta bör vara en riktlinje, och visst bör det vara det. Alla är vi glatt överraskade om utredningen lyckas. Jag tror inte på det personligen, och jag har sagt tidigare att man inte med hugg och slag kan jaga fram ett betänkande som inte är ordentligt genomtänkt.

Fru TROEDSSON (m):

Herr talman! Haga II-överenskommelsen innebär tyvärr en återgång till det tidigare orimligt höga marginalskattetrycket. Om riksdagen antar förslaget måste den genomsnittlige heltidsarbetande nästa år på nytt tjäna tre hundralappar extra för att efter skatt få behålla en enda. Barnfamiljer med en inkomst får kanske behålla en hundralapp av fem. Detsamma gäller flertalet pensionärer.

Det har under senare år blivit allt svårare för den enskilde att av egen kraft förbättra eller ens bibehålla sin standard. Allt fler har på detta sätt blivit alltmer beroende av stöd och bidrag av olika slag för att över huvud taget klara sin försörjning. Jag skall bara ge några exempel på detta.

Vi betalar ju i dag alla varandras baslivsmedel över statsskatten. Vi betalar i stor utsträckning varandras hyror, inte bara genom behovsprövade subventioner utan också genom generella subventioner till alla som flyttar in i nybyggda lägenheter. Samhället stöder kraftigt men ensidigt den vård av barnen som sker i kommunal regi, och det har lett till att allt fler föräldrar tvingas ställa sig i kö till denna.

Det är ur demokratisk synpunkt utomordentligt betänkligt att ett växande antal medborgare för sin försörjning blir alltmer beroende av stöd och bidrag av olika slag. På detta vis äventyras ju inte bara den enskildes självförtroende utan också möjligheterna att på lika villkor välja mellan olika alternativ när det gäller boende, konsumtion och barnens vård.

För att komma till rätta med det här problemet krävs en genomgripande förändring av skattesystemet som ger den enskilde tillräckligt mycket över för nödvändig konsumtion, som gör det lönande att arbeta och som inte har en inflationsdrivande effekt på lönekostnaderna och därmed på priserna. Det är därför vi moderater anser att skatteutredningen snarast måste lägga fram förslag om en planmässig sänkning av det totala skattetrycket under en femårsperiod. Det bör möjliggöras genom besparingar och genom att en del av de växande statsinkomsterna årligen sätts av för en verklig skattesänkning.

Nu har herr Wärnberg redan besvarat detta vårt yrkande med att det är olämpligt att komma med tilläggsdirektiv – vad skatteutredningen behöver är arbetsro. Men problemet är ju, herr Wärnberg, att det blir ingen arbetsro, det blir ingen varaktig skattereform så länge direktiven för skatteutredningen är sådana att varje skattesänkning måste motsvaras av en minst lika stor skatteökning någon annanstans. De skatteprovisorier som årligen har beslutats under senare år har ju bara inneburit att den enskilde via höjda arbetsgivaravgifter och därmed genom höjda priser själv fått betala sina skattesänkningar och mer därtill. Vad som krävs är – och jag vill upprepa det – en *verklig* skattesänkning.

Skatteutredningen bör också enligt vår uppfattning se på sambandet mellan skattesystemet och det sociala bidragssystemet och även ta upp frågan om negativ skatt.

Med detta, herr talman, ber jag att få yrka bifall till den vid skatteutskottets betänkande nr 25 fogade reservationen 17.

Jag skall så något gå in på de skatteproblem som gäller speciellt barnfamiljer och pensionärer.

Under den allmänpolitiska debatten i början av året anförde jag några exempel för att visa hur trängd barnfamiljernas situation är. Jag visade bl. a. att en trebarnsfamilj där en av föräldrarna är hemma och som har en hyra på 800 kr. i månaden måste ha en förvärvsinkomst på över 60 000 kr. för att efter skatt och erhållna bostadstillägg komma upp till socialbidragsnivån här i Stockholm – alltså till vad som kan betraktas som en acceptabel standard. Har familjen i stället fyra barn och en hyra 900 kr. krävs en inkomst på ungefär 80 000 för att familjen skall kunna nå den här standarden.

Dessa exempel tycker jag visar ganska väl att ett stort antal barnfamiljer, framför allt de som har flera barn och där en av föräldrarna ofta måste vara hemma, ligger långt under en nivå som kan betraktas som godtagbar. En av anledningarna till detta är just skattesystemet. 1971 års skatteomläggning innebar ju en ändrad skatteskala, och det betyder att hur många eller hur få som än skall leva på en enda inkomst så är skatten, med undantag för hemmamereduktionen, precis densamma. Men lägger man till detta effekten av de avtrappade bostadstilläggen, så får man det minst sagt remarkabla resultatet att den som har störst behov av en inkomstökning därför att det är flera som skall leva på inkomsten, också vanligen får behålla allra minst. Så länge som barnfamiljer med låga eller vanliga inkomster på det här viset får vidkännas större avbränningar på samma löncökning än andra kommer barnfamiljerna helt naturligt att fortsätta att halka efter andra grupper i samhället.

Moderata samlingspartiet har därför krävt tilläggsdirektiv till skatteutredningen om förbättringar för framför allt barnfamiljer med en inkomst. Skatten måste på ett helt annat sätt än nu ta hänsyn till hur många som skall leva på inkomsten, inte bara till hur många som tjänar in den. I avvaktan på ett sådant här rättvisare skattesystem har vi yrkat att familjer med hemmame och barn under tio år skall få ett extra familjeavdrag på 2 000 kr. redan fr. o. m. i år.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till reservationen 8.

I många barnfamiljer förvärvsarbetar båda föräldrarna. De gör det därför att de av olika skäl önskar göra detta, eller det kan vara av rent ekonomiska motiv. Det sistnämnda gäller inte minst många låginkomsttagare och framför allt ensamföräldrar, som alltför sällan har något val. En försättning för att detta skall vara lönsamt är vanligen att barnen får plats i den starkt subventionerade kommunala barntillsynen. Men väldigt många får inte plats för barnen där, eller också kan man av olika skäl inte utnyttja denna tillsyn. Detta gäller naturligtvis främst familjer med

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

flera småbarn, där vård i det egna hemmet ofta är det enda realistiska alternativet. Dessa barnfamiljer måste då på egen bekostnad skaffa fram en ersättare, något som kan bli nog så svårt och nog så dyrbart, därför att förvärvsavdraget är begränsat till 2 000 kr. per år. De måste således av redan beskattade pengar betala lön och sociala förmåner till en ersättare. Men det som blir kvar av förvärvsinkomsten efter skatt och bortfallna bostadstillägg, om en hemmamake tar förvärvsarbete, räcker alltför ofta inte ens till en mycket låg lön för en ersättare.

Jag skall ta ett exempel bland många på dessa förhållanden. Det gäller en familj där mannen är anläggningsarbetare och ofta borta under veckorna. Makarna har tre småbarn, men på grund av ryggskada orkar hustrun helt enkelt inte kånka med, byta på och av barnen osv. Bl. a. av den anledningen är inte heller daghem att tänka på. Hustrun har därför gått tillbaka till sin tjänst som sekreterare och får för det ungefär 35 000 kr. om året, dvs. ungefär 18 kr. i timmen. Under tiden hon arbetar kommer en grannfru och sköter barnen. Hon gör det för en betydligt lägre ersättning än hon skulle haft som hemsamarit, hon får 10 kr. i timmen.

Vad innebär då detta arbetsbyte ekonomiskt för den här familjen? Ja, när skatten är betald, när bostadstillägget fallit bort och när hemmamakeavdraget har frånräknats kostar detta arbetsbyte familjen över 7 000 kr. per år. Familjen får alltså drygt 7 000 kr. mindre kvar att leva på än om den bara hade haft mannens inkomst. Mannen i den här familjen är minst av allt högavlönad. Därför innebär detta arbetsbyte naturligtvis en oerhört pressad ekonomi för familjen.

Jag skulle vilja veta vad utskottets talesmän anser om fall som detta. Inte underlätts sådana familjers situation genom att man som utskottet säger att barntillsynskostnaden är en privat levnadskostnad, och privata levnadskostnader är inte avdragsgilla. Vårdersättning eller skatteskalor som tar hänsyn till barnfamiljernas lägre skatteförmåga är man på socialdemokratiskt håll benhård motståndare till. Vilket råd ger man då familjer som denna, som inte kan utnyttja den kommunala barntillsynen utan helt enkelt är piskade att själva på något sätt ordna barntillsynen? Det är många runt om i landet som verkligen skulle vilja höra regeringspartiets syn på denna sak.

I moderata samlingspartiet anser vi att sådana barntillsynskostnader som har ett direkt samband med föräldrarnas förvärvsarbete och som är oundgängligen nödvändiga för detta skall betraktas som utgifter för inkomstens förvärvande och därför vara avdragsgilla. Vi är väl medvetna om att det givetvis måste finnas ett tak för en sådan avdragsrätt, men det taket måste sättas med hänsyn till barnens ålder, alltså barnens vårdbehov, och barnens antal, inte med hänsyn till föräldrarnas inkomst. Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till reservationen 5.

Några ord också om den faktiska sambeskattningen. Herr Sträng var orolig för att det gemensamma borgerliga kravet på ett förslag i denna fråga redan under innevarande år alltför mycket skulle belasta såväl skatteutredningen som regeringen. Jag måste för min del säga att jag finner

det självklart att otåligheten i den här frågan växer. Det är fem år sedan riksdagen tog principen om individuell beskattning. Fortfarande har vi kvar den faktiska sambeskattningen och enligt en betydligt hårdare skatteskala än som skulle ha gällt om de hade fått beskattas var för sig. Med inflationen och de höjda marginalskatterna ökar olägenheten för dessa familjer av att makarna inte får beskattas var för sig. Enligt vad jag har inhämtat från ledamöter av skatteutredningen ligger också utredningsmaterialet i denna fråga mycket långt framme. Så förfärligt svårt skall det väl ändå inte vara att äntligen få den här självklara rättvisefrågan i hamn.

Utskottet är enigt om att sparavdraget skall fördubblas fr. o. m. 1976 års taxering. Man anser att den stimulans av det enskilda sparandet som detta innebär är väl motiverad. Från moderat håll instämmer vi i detta. Sparavdraget kan sägas vara ett slags kompensation för de penningvärdeförsämringar som urholkat sparade medel. Men enligt vår uppfattning räcker det inte med detta. Våldigt många, framför allt barnfamiljer, har i dag mycket små möjligheter att över huvud taget få något över att spara. Det som återstår av inkomsterna efter skatt går huvudsakligen åt till mat, hyra och andra nödvändiga utgifter. Därför har vi från moderat håll i flera år föreslagit en rad åtgärder för att göra det möjligt också för dessa grupper att spara. En egen bostad är för många människor ett så naturligt sparmål och en så efterlängtd boendeform att det finns all anledning för statsmakterna att underlätta sparandet till en sådan. Även därutöver önskar vi utredning om en generös premiering av hushållssparandet med särskild inriktning på låginkomsttagare och barnfamiljer.

Vi vill också att den utredning som har tillsatts om löntagarfonder skall få tilläggsdirektiv att undersöka möjligheterna att införa sparlön.

Med detta ber jag, herr talman, att få yrka bifall till reservationen 4.

Herr talman! Till sist kommer jag till pensionärernas beskattning. Det är onckligen en mycket svår och invecklad fråga, som rymmer många snåriga aspekter. Jag skall därför be att få ta kammarens tid i anspråk för att gå igenom några av dessa.

Pensionärer som utöver folkpension och pensionstillskott bara har mindre sidoinkomster är i dag vanligen befriade från skatt. Detta sker genom att de medges extra avdrag utöver de sedvanliga. Men avdragen trappas ju av, om inkomsterna överstiger dem som annars hade varit skattefria. Det betyder att man då måste betala skatt både på den extra inkomsten och på delar av den inkomst som förut hade varit skattefri. Det fungerar på samma sätt som en extra hög marginalskatt. Dessutom avtrappas bostadstillägget. Detta har medfört att många pensionärer under senare år nära nog har fått betala för att de har förtjänat något extra eller har haft andra sidoinkomster. Alltför ofta har skatt och avtrappade bostadstillägg tagit mellan 90 och 100 % av extrainkomsten.

Naturligtvis är detta orimligt. Moderaternas kritik har också lett till

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

att bostadstillägget fr. o. m. i år trappas av med en tredjedel i stället för som tidigare med 50 %, av de extra inkomsterna. Men det innebär inte att allt i dag är bra. Jag skall be att få återkomma till detta.

Samtidigt har pensionerade makar sambeskattats på så sätt att det extra avdraget har beräknats i förhållande till deras gemensamma inkomster. Många pensionärer som bara har folkpension har på det viset drabbats av höga kvarskatte där för att den andre maken haft vissa inkomster. Talet om skattefri folkpension gällde alltså inte i de fallen.

Detta har – som både utskottet och herr Sträng framhåller – väckt stark irritation bland de gifta pensionärerna, och det rimmar ju illa med principen om individuell beskattning av A-inkomster. Därför föreslås nu individuell inkomstprövning av det extra avdraget. Gift pensionär skall, oberoende av makens inkomst, kunna få ett så stort extra avdrag att folkpensionen och en sidoinkomst på högst 3 800 kr. blir skattefria. I sidoinkomsten skall – i motsats till vad förhållandet är nu – också pensionstillskotten inräknas. För ensamstående skall motsvarande bestämmelser gälla.

Detta låter i och för sig bra, och det finns all anledning att tillstyrka övergången till individuell skatteberäkning så långt.

Ser man närmare på förslaget, visar det sig dock att den föreslagna särbeskattningen bara gäller om den pensionerade och hans eller hennes make har en förmögenhet under 50 000 kr. Skulle den sammanlagda förmögenheten överstiga 80 000 kr., utgår inga som helst extra skattelättnader. Det kan medföra att en pensionär som saknar förmögenhet och bara har folkpension och pensionstillskott ändå drabbas av en avsevärd skatt just därför att maken har vissa tillgångar – tillgångar som maken i vanlig ordning skattar för och som i sin tur påverkar hans eller hennes extra avdrag. Den föregivna särbeskattningen kan alltså i själva verket många gånger bli en "sambeskattning" – men inte med den andre makens inkomst, utan med den andre makens förmögenhet.

Men förslaget innebär inte bara detta. Det innebär dessutom att båda makarnas extra avdrag skall avtrappas mot en och samma förmögenhet. Det betyder att förmögenhetsinnehavet för makar leder till en dubbel avtrappning av avdragen. Jag skall med ett exempel visa hur orimligt och orättvist detta kan slå.

Låt oss ta två ensamstående folkpensionärer, t. ex. två syskon som bor tillsammans och som vardera har en tillgång på 40 000 kr. och utöver folkpensionen en sidoinkomst på 3 800 kr. Dessa pensionärer befrias helt från skatt. Deras extra avdrag blir nästa år drygt 8 000 kr. var. De får alltså tillsammans 16 000 kr. i extra avdrag. Skulle dessa pensionärer i stället vara gifta och alltså tillsammans ha tillgångar på 80 000 kr. får de inte bara betydligt lägre folkpension, de får dessutom inte ett enda öre av de 16 000 kr. i extra avdrag som de skulle ha fått som ensamstående.

Vi moderater finner detta orimligt. Vi har därför yrkat att vid bestämmandet av extra avdrag för nedsatt skatteförmåga skall hänsyn bara

tas till vederbörande pensionärs egen förmögenhet, inte till makens. Först då kan man tala om en individuell beräkning av skatten för pensionärer.

Till grund för de nya bestämmelserna om pensionärernas beskattning ligger ju skatteutredningens betänkande från förra året. Där föreslås en garantiregel som innebär att de gamla reglerna för beskattning av folkpensionärer skall gälla också i fortsättningen om dessa ställer sig fördelaktigare. Garantiregeln skulle alltså gälla så länge det fanns behov av den. Men i propositionen begränsas denna övergångstid till ett år. Enligt vår uppfattning bör man här följa skatteutredningens enhälliga förslag. Det finns, menar vi, ingen anledning att låta några pensionärer med de små inkomster det här är fråga om – det gäller t. ex. familjer där ene maken har partiell pension – drabbas av en försämring.

Till sist, herr talman, skall jag helt kort ta upp frågan om skattefria folkpension. Jag nämnde inledningsvis att folkpensionärer ofta knappast har fått behålla något om de arbetat extra, haft ATP eller andra sidoinkomster. Det förslag som nu ligger på riksdagens bord innebär, som jag nämnde, att folkpensionär får ha en inkomst på högst 3 800 kr. inklusive pensionstillskott utöver folkpensionen utan att betala skatt. Förslaget innebär också att detta extra avdrag trappas av med 40 % av den inkomst som överstiger det skattefria beloppet. En folkpensionär som har en sidoinkomst utöver 3 800 kr. i form av förvärvsarbete, ATP eller dylikt kommer därigenom och genom bortfallet av bostadstillägg att drabbas av en margineffekt på mellan 75 och nära 100 % i de vanligaste inkomstlägena.

Detta kan inte ses som en tillfredsställande lösning på problemet med pensionärernas beskattning. För många betyder det oerhört mycket för hälsa och välbefinnande att de kan fortsätta att jobba efter förmåga också efter pensioneringen. Men motivet för detta riskerar att komma bort om nära nog hela inkomsten försvinner i skatt och förlorade bostadstillägg.

Det är en klen tröst att, som utskottet gör, konstatera att folkpensionärerna ändå har en gynnsammare total skatt än andra skattebetalare. Det förtjänar också att påpekas att pensionstillskottet redan 1978 nära nog kommer att uppgå till det som skattefritt medgivna beloppet 3 800 kr. i sidoinkomst. Även för dem som då bara har folkpension och pensionstillskott kommer således varje extra krona han eller hon förtjänar att belastas på detta sätt.

Den lösning som vi har förordat är att ett belopp motsvarande folkpensionen alltid borde vara skattefritt för pensionärerna, alltså att grundavdraget för pensionärer bör uppgå till ett belopp motsvarande folkpensionen. Det extra avdrag som därutöver skulle krävas för en skattefri sidoinkomst på 3 800 kr. skulle då begränsa sig till detta beloppet och alltså bli betydligt mindre än enligt propositionens förslag. Avtrappningen av detta extra avdrag skulle då kunna göras betydligt mindre brant och således medföra mindre förödande margineffekter för vanliga pensionärer.

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten.
m. m.*

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Vi har därför i reservationen 3 yrkat på att principen om skattefri folkpension bör vara vägledande vid den mer genomgripande omläggning av skattesystemet som nu förhoppningsvis stundar.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till reservationen 3, som tar upp alla de aspekter på folkpensionärernas beskattning som jag här har berört.

I detta anförande instämde herr Johansson i Vrångebäck (m).

Herr ANDERSSON i Knäred (c):

Herr talman! Låt mig börja där fru Troedsson slutade, dvs. med att ta upp frågan huruvida det är rimligt att alla folkpensionärer skulle få ha folkpensionen skattefri oberoende av sin ekonomiska ställning i övrigt. Det är klart att om vi kunde ha ett grundavdrag ungefär på den nivå som folkpensionen går upp till vore det i högsta grad glädjande och mycket välbehövligt. Men det finns tyvärr inte några möjligheter till det, i varje fall inte inom de närmaste åren. Statsskatten kommer nu i de lägre skikten att bli låg, 4 %, men kommunalskatten tas ju ut även på låga inkomster. En höjning av grundavdraget för alla till ungefär folkpensionens nivå skulle betyda ett enormt skattebortfall för kommuner och landsting. Det är alltså omöjligt med en sådan höjning.

Beskattningen av folkpensionärerna var en av de frågor som vi i skatteutredningen ägnade den mesta tiden åt när vi utarbetade det förslag som lades fram strax före årsskiftet. Vi kom emellertid fram till att man inte kunde avskaffa sambeskattningen av förmögenhet för folkpensionärerna när man inte kunde avskaffa den för övriga.

Frågan om att göra folkpensionen skattefri, oberoende av inkomst och förmögenhet i övrigt, vill jag belysa genom att ta ett direkt exempel. Jag skall inte nämna några namn, men vi har här i kammaren flera kamrater som är folkpensionärer. Skulle det vara rimligt att de fick ha folkpensionen skattefri? Jag skall inte gå vidare in på det – jag ville bara ställa frågan. Jag tycker att den i ett nötskal belyser det hela.

Villabeskattningen är en av de stora frågorna i dagens debatt. Här förfäktar finansministern och skatteutskottets majoritet att de lindringar som är föreslagna i propositionen är tillräckliga för att eliminera verkningarna av de starkt höjda taxeringsvärdena. Man gör det genom att gå in på de fördelaktiga skatteregler som gäller för egnahemsägare vilka ju får dra av räntorna i deklarationen.

Det ligger väl en del sanning i det resonemanget. Men till sin alldeles övervägande del blev resonemanget oriktigt redan genom beslutet i höstas om den nya bostadspolitiken. Det innebär ju att räntan vid den statliga belåningen av småhus höjs från tidigare 5,3% till 6% i ingångsskedet, medan den för flerfamiljshusen sänks från 5,1 % till 3,9 %. Den årliga uppräkningsgången går snabbare. Man avskaffar subventionerna helt för småhusen redan efter 7–8 år medan man för flerfamiljshusen subventionerar 25–30 år fram i tiden. Jag tror alltså att det här argumentet – som tidigare

ägde en viss riktighet – att småhusen var gynnade är eliminerat genom den förändrade bostadspolitiken.

Då är frågan: Är det rimligt att skärpa beskattningen av villorna genom effekterna av de höjda taxeringsvärdena? Jag och även övriga inom mitt parti accepterar propositionens förslag för de högsta skikten. Men vi anser att de föreslagna 800 kr. i botten är för lågt – det vore riktigare med en tusenlapp – och vi vill ha gränsen höjd från tidigare 150 000, inte till 180 000, utan till 200 000 kr. i de lägsta skikten.

Den faktiska sambeskattningen har diskuterats rätt mycket här i dag. Det är klart att man, som herr Hermansson påpekade, inte skall lämna ut några interiörer från arbetet i utredningar. Men man kan göra det genom att tala om vad som inte skett där. Vad jag kommer att tala om blir väl en blandning av vad som skett och inte skett.

1972 års skatteutredning kom i ett tidigt skede av arbetet överens om att den faktiska sambeskattningen borde höra till de frågor vi skulle kunna lösa med förtur. Redan för två år sedan hade vi kommit ganska långt i förslagsutarbetandet. Det fick läggas åt sidan därför att vi fick det extra uppdraget att arbeta fram det som så småningom blev det provisoriska skatteförslaget Haga I, och sedan kom Haga II. Men trots detta hade vi kring årsskiftet ett förslag som var i det närmaste färdigt. Vi hade alltså mycket väl kunnat lägga fram ett förslag till den faktiska sambeskattningens lösande på rimligt sätt, men det har hos vissa av utredningens ledamöter uppstått någonting som jag vill rubricera som ren vanmakt på det här området. Jag har varit väldigt fundersam vad detta kan bero på, men efter finansministerns inlägg i dag är jag fullt på det klara med var orsaken ligger.

När man diskuterar skattetryck, skattesänkningar osv. är det alldeles uppenbart att vi i ett land som vårt med de stora anspråken på samhällsservice på olika områden måste röra oss med betydande skatteuttag, direkta eller indirekta skatter, eller – som det mer och mer har blivit – en blandning därav. Detta innebär naturligtvis tillsammans ett mycket hårt skattetryck.

I den statliga skatteutjämningsnämnden där jag är ledamot sedan många år tillbaka – skatteutjämningsnämnden är ju inte en så viktig nämnd som det i och för sig låter av namnet, utan den har mycket blygsamma uppgifter – var vi för en del år sedan ute och reste i en del kommuner i Norrlands inland. Vi skulle titta på särskilt skattetyngda kommuner. Jag drar mig till minnes att det var speciellt en kommun vi var intresserade av, därför att den hade landets högsta utdebitering av kommunal- och landstingsskatt. Den sammanlagda utdebiteringen låg på 22 kr., och vi var intresserade av att se hur en kommun egentligen fungerade som hade en sådan enorm utdebitering. I dag är naturligtvis fortfarande en 22-kronorskommun väldigt intressant. Men nu undrar man hur en kommun kan fungera med en så låg skatt. Nu är det en unik företeelse med en kommun som inte har högre utdebitering.

Jag skall ta ett exempel från mitt eget landsting som är ett av de

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

mindre landstingen i landet. Först år 1965, då landstingen i vårt land hade varit i funktion i 100 år, kom Hallands läns landsting upp till en omslutning på 100 miljoner. Nu kalkylerar vi med att vi år 1980, alltså 15 år senare, bryter igenom miljardvallen. Vi har alltså tiodubblat utgifterna på 15 år. Vi har ändå inte tagit på oss sådana nya uppgifter, som åtminstone något landsting gjort, nämligen att klara kollektivtrafiken. Det är givetvis fråga om förbättrad service och i viss mån nya arbetsuppgifter, men de ökade utgifterna för vårt landsting ger framför allt en belysning av den enorma inflationen.

Det är väl uppenbart att vi inte kan fortsätta i den nuvarande takten hur länge som helst. Det bekymmersamma är att vi varje år konstaterar att så här kan vi inte fortsätta, men så gör vi det ändå. På ett eller annat sätt hankar det sig fram.

Jag tror inte att det är realistiskt att göra upp planer på avsevärda skattesänkningar som föregående talare nämnde så länge det allt dominerande bekymret måste vara statens ökade skuldsättning med en budget som innebär att vi nu årligen lånar upp mer än vad hela statsbudgeten uppgick till för inte så förfärligt länge sedan. Det är utomordentligt oroande.

Det här var några reflexioner jag ville göra i anslutning till debatten här i dag. Centerns yrkanden har redan framställts av Stig Josefson, och jag ansluter mig till dessa.

Under detta anförande övertog herr talmannen ledningen av kammarens förhandlingar.

Herr KRISTENSON (s):

Herr talman! Vi har gjort en uppdelning bland tre av oss socialdemokratiska ledamöter i skatteutskottet, och det har då fallit på min lott att belysa tre moderatmotioner och en gemensam borgerlig motion.

Låt mig ändå berätta om den reflexion jag gjorde när jag lyssnade på herr Burenstam Linder, som skulle spara ihop en miljard och sedan använda den till stora och betydelsefulla skattesänkningar. Han värderade inte den skattesänkning vi nu genomfört särskilt högt och tyckte inte att den var värd någonting, men den kostade ändå 4,9 miljarder kr. Det skulle väl betyda att hans miljard inte skulle räcka så förfärligt långt för skattesänkningar.

Jag fick också intrycket av att man inte är riktigt överens inom moderata samlingspartiet. Om vi skulle bifalla alla fru Troedssons önsknings här i riksdagen skulle herr Burenstam Linders miljard alla redan vara försvunnen, och han skulle inte ha några pengar kvar för att infria sina önsknings.

I reservationen 3, som redan har kommenterats av flera talare och i och för sig skulle vara onödig att ta upp, anføres som en grundläggande princip från den moderata sidan att folkpensionen bör göras skattefri. Det betyder, som herr Andersson i Knäred påvisat, att inkomsttagare

med mycket höga inkomster skulle få grundavdraget och sin folkpension helt obeskattade. Det är väl, ändå ett avsteg från den princip som vi har omhuldat i många år om att lika skatt skall utgå vid samma inkomstförhållanden.

Det skall medges att principen har frångåtts för folkpensionärer som har enbart folkpension, pensionstillskott och viss, mindre sidoinkomst. Dessa pensionärer uppbär också helt skattefria bostadstillägg. Det innebär att den övervägande delen av folkpensionärerna helt eller delvis är befriade från skatt genom att de erhåller extra avdrag. Enligt de regler som gällt t. o. m årets taxering har dock folkpensionär, vars make haft inkomst, vid fastställande av det extra avdragets storlek fått detta fastställt med beaktande av makarnas sammanlagda inkomster. Detta har haft till följd att den av makarna som haft folkpension som enda inkomst blivit skattskyldig genom att det extra avdraget har nedsatts. Genom det beslut vi i dag kan fatta undanröjs denna bestämmelse.

Jag vill till fru Troedsson säga att det inte var något moderat förslag i 1972 års skatteutredning att den individuella beskattningen av folkpensionärer skulle genomföras. Det skall ni inte göra er så glada över. Det förslaget kom från annat håll.

I fortsättningen blir det alltså ingen sammanläggning av makarnas inkomster för att fastställa det extra avdraget. Ett undantag görs dock om det finns förmögenhet. Moderaterna föreslår att denna bestämmelse skall utgå. Utskottet avstyrker yrkandet med motivering att det skulle kunna leda till förmögenhetsöverföringar i syfte att uppnå största möjliga extra avdrag. Om makarna tidigare har haft sin förmögenhet uppdelad mellan sig bör inte en ändrad bestämmelse kunna leda till skattefavourer genom att förmögenheten nu fördelas annorlunda.

Sedan finns det en garantiregel som innebär att de gamla reglerna gäller ytterligare ett år. Jag är medveten om att skatteutredningen inte hade tidsbegränsat detta, men vi var helt på det klara med att de gamla reglerna inte gick att behålla i längden; efter något eller några år skulle de avskaffas. Finansministern har ansett det vara riktigt att garantiregeln kan gälla under ett år, och majoriteten i skatteutskottet instämmer i detta.

Jag vill sedan ta upp moderaternas reservation 5 beträffande förvärvs-avdrag. Detta avdrag skulle tillåtas för styrkta utgifter, begränsade till ett belopp som för varje år skall fastställas av riksskatteverket. Utgifterna skall avse tillsynskostnader för barn upp till 10 års ålder. Detta betyder en radikal förändring mot de regler som nu gäller. Alla gifta eller ensamstående med barn under 16 år kan t. ex. utnyttja ett schablonavdrag med 25 %, dock högst 2 000 kr. Rätten till ett sådant avdrag skulle ju försvinna om vi följde moderaternas yrkande. Denna schablonregel är inte förbunden med något krav på att kostnaderna skall styrkas. En förvärvsarbete har förmodligen kostnader för tillsyn av barnet under de första 8-9 åren, men ringa och i många fall inga kostnader därefter och fram till det att barnet är 16 år. Den förvärvsarbete får ändå

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

tillgodogöra sig avdraget ända tills barnet blir 16 år. Ett genomförande av förslaget i moderatreservationen skulle medföra en skatteskärpning för många i dag förvärvsarbetande. Detta avdrag prövas ju dock av 1972 års skatteutredning.

När det gäller den faktiska sambeskattningen har de borgerliga partierna en gemensam reservation. Det är förmodligen riktigt – åtminstone i vissa inkomstlägen – att den faktiska sambeskattningen leder till högre skatt om inkomst av jordbruk, rörelse eller annan förvärvskälla endast beskattas hos en av makarna. Nu är utskottet underrättat om att 1972 års skatteutredning med förtur utreder detta problem. Varken jag eller herr Andersson i Knäred avslöjar några hemligheter från utredningen genom att tala om att vi under arbetets gång har mött massor av problem beträffande vilkas lösning vi inte har kunnat enas. Ett av dessa problem är frågan om vi skall ha en tvingande lagstiftning om särbeskattning oavsett storleken av den inkomst som rörelsen lämnat. Där har framför allt de borgerliga ledamöterna varit tveksamma och velat sätta en lägsta inkomstgräns. En tvingande lagstiftning skulle vara den mest rättvisa lösningen. Om vi bara skall ha en särbeskattning när en sådan betyder skattefördelar kvarstår andra orättvisor. Jag tänker då bl. a. på att när två makar arbetar gemensamt i en rörelse och endast en av makarna taxeras för densamma, går den andra maken förlustig rätten till ATP-grundande inkomst liksom sjukförsäkring och andra förmåner som är bundna till inkomstens storlek. Det är ju ofta kvinnan som drabbas av detta, eftersom mannen redovisar inkomsten av rörelsen. Skulle makarna separera när de är i 45–50-årsåldern har kvinnan arbetat många år utan att ha intjänat något försäkringskydd.

Om riksdagen skulle bifalla det i reservationen 8 framlagda förslaget om extra familjeavdrag med 2 000 kr. för s. k. enarbetstagare med hemmavarande barn under 10 år betyder detta att vi återgår till de förhållanden vi hade före det allmänna barnbidragets införande. Ett av motiven för barnbidragets införande var att alla barn skattemässigt skulle värderas lika, oavsett föräldrarnas inkomst. Ett bifall till moderaternas förslag skulle återföra oss till den tid då samhällets stöd till barnfamiljerna varierade med hänsyn till om barnet levde i en familj med goda eller dåliga inkomster.

Vi har tidigare beslutat om en höjning av barnbidraget med lika belopp, nämligen 300 kr. från den 1 januari 1976 oavsett om barnfamiljen har god eller dålig inkomst. Detta tycker jag är den riktiga lösningen. Den familjesituation som fru Troedsson manade fram för oss i talarstolen får naturligtvis lösas med familjebostadsbidrag och med andra sociala hjälpmedel. Den löser man inte skattevägen, för då blir det en oriktig lösning.

I debatten har också kritiserats 1972 års skatteutrednings förslag. Herr Helén var glad över att det inte genomfördes och att man kunde genomföra en skattesänkning för inkomsttagare med inkomster över 35 000 kr. med 1 600 kr. i stället för de 1 200 kr. som utredningen föreslagit.

Som finansministern framhållit har utredningen förverkligat de givna direktiven. Vi hade 4 miljarder att omfördela, och det fann vi en lösning på. Att det sedan blev en politisk kompromiss som sträckte sig längre än till de 1 200 kr. har vi från utredningens sida naturligtvis inte känt som någon bister kritik över vårt arbete, eftersom finansministern också skaffade fram pengar för att finansiera den ytterligare skattesänkningen.

Det har talats om när 1972 års skatteutredning kan bli färdig. Ja, hittills har vi sammanträtt så ofta vi har funnit dagar då det varit möjligt för oss alla. Det är skattekunniga och idérika ledamöter i utredningen. Vi har många tankar som vi vill få pröva. Vi har ett utomordentligt duktigt och ambitiöst sekretariat som jobbar fram promemorior till oss i den takt som är möjlig och i den takt vi kläcker idéer. Men jag vill hävda den uppfattningen att det väl ändå är bättre att skynda något långsammare och få ett något så när riktigt skatteförslag än att ha bråttom och komma med ett ofullständigt förslag.

Herr Helén var väl den som tryckte hårdast tidigare i debatten på att utredningen bör kunna bli färdig nu i höst för att riksdagen skall kunna ta ställning på våren 1976. Om man läser det särskilda yttrandet av folkpartiets ledamot i skatteutredningen, finner man att det avslutas på följande sätt: "Målet bör vara ett skattesystem som är enkelt och rättvist och lätt att administrera och kontrollera." Jag kan garantera folkpartiet att de övriga i utredningen med stor spänning skall vänta på dessa förslag från folkpartiets representant i utredningen, som är samma person som den som sitter i skatteutskottet. Jag har personligen inga förväntningar att 1972 års skatteutredning blir färdig med ett förslag till hösten 1975. När vi blir färdiga beror inte bara på socialdemokratiska ledamöter i utredningen. Det beror precis lika mycket på de borgerliga och de kommunistiska ledamöterna.

Fru TROEDSSON (m) kort genmäle:

Herr talman! Jag konstaterar att herr Kristenson tydligen tycker att det är helt i sin ordning att en fyrbarnsfamilj måste ha över 80 000 kr. i inkomst trots bostadstillägg för att kunna klara sig över socialbidragsnivån. Vi anser inte att det är helt i sin ordning utan finner det orimligt.

Vidare konstaterar jag att herr Kristenson tycker att det är helt i sin ordning att en pensionär som inkl. folkpension kanske har 20 000–25 000 kr. bara skall få behålla ungefär 15 kr. av varje hundralapp som han eventuellt tjänar extra. Vi tycker icke att detta är rimligt.

Jag konstaterar också att herr Kristenson inte har någonting att säga om den orättvisa när: det gäller att beräkna extra avdrag för folkpensionärer som ligger i att äkta makar får sitt avdrag dubbelt reducerat om de har en viss förmögenhet. Som vanligt klagar man på risken för förmögenhetsöverflyttning. Men kan vi inte då, herr Kristenson, vara litet konstruktiva och säga att äkta makar som är pensionärer betraktas som om de hade hälften var av den gemensamma förmögenheten så slapp vi den här dubbelbeskattningen?

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

När det gäller barnfamiljerna och förvärvsavdraget är det väl – om det kostar 60 000–70 000 kr., som det kommer att kosta nästa år, att ha tre barn på daghem – motiverat att den som själv står för sina barn-tillsynskostnader och besparar skattebetalarna mycket stora utgifter åtminstone får dra av dessa kostnader. Naturligtvis har vi tänkt oss att det här förvärvsavdraget skall ha ett schablonavdrag i botten av ungefär den typ som finns nu – detta för att undvika alltför mycket besvär för skattemyndigheterna. Någon skattechöjning för dem som har barn mellan 10 och 16 år är det alltså inte fråga om.

Men jag skulle vilja ställa en fråga till herr Kristenson, den som jag ställde i mitt förra inlägg: Vad svarar vi alla de föräldrar som av olika skäl måste förvärvsarbeta och som av olika skäl inte kan utnyttja den kommunala barntillsynen? Det som blir kvar räcker ofta inte till en ersättare. Skall vi säga att socialdemokraternas inställning är att de kanske får skylla sig själva för att de skaffat sig barn? Skall vi säga att de får betala lön svart och strunta i att betala skatt och sociala förmåner för ersättaren? Eller skall vi säga att de kan betala ännu lägre ersättning till en ersättare än de gör i dag, att det är socialdemokraternas råd? Eller skall vi helt uppriktigt säga att socialdemokraterna blankt struntar i dessa familjers situation? Det är dess värre det intryck jag har av det hela.

Beträffande många av dessa problem som jag har tagit upp kan man naturligtvis diskutera olika lösningar, och vi är öppna för det. Men jag skulle önska att man erkände att problemen finns där.

Herr KRISTENSON (s) kort genmäle:

Herr talman! Jag vill bara säga till fru Troedsson att jag inte behöver tala om för henne vad moderaterna skall ge dessa människor för svar. Vad vi från socialdemokraterna svarar skall jag själv tala om för dem.

Fru TROEDSSON (m) kort genmäle:

Herr talman! Eftersom vi dess värre har en socialdemokratisk regering och det är socialdemokraterna som lägger fram propositioner och annat – som herr Kristenson är väl medveten om – är gemene man i allmänhet oerhört intresserad av vad socialdemokraterna har för förslag till lösningar på de problem som jag har fört fram här.

Herr BERGMAN i Göteborg (s):

Herr talman! Jag hoppas att den ärade talmannen tycker att jag kommit på bättre tankar om jag nu inte använder de tio minuter som jag antecknade mig för när jag beslutade mig för att delta i debatten om skatteutskottets betänkande nr 25. Jag behöver bara några få minuter för att framföra det jag vill ha sagt.

Jag och några partikamrater har väckt en motion som behandlas i detta digra och innehållsrika betänkande, motionen 424. I den begär vi att riksdagen uppdrar åt regeringen att undersöka konsekvenserna av nuvarande beskattningsregler för upprustning och ombyggnad av bo-

stadshastighet och med ledning därav för riksdagen lägga fram förslag till ändrade regler.

Anledningen till att vi väckt motionen är att beskattningsreglerna har mycket stor betydelse för hur bostadssaneringen skall kunna genomföras efter de linjer som riksdagen har fastlagt.

Nu säger skatteutskottet, och det noterar jag med stor tillfredsställelse, att frågan om intagande av ett ingångsvärde – som det heter – i låneunderlaget vid ombyggnadslån är, såsom framgår av civilutskottets betänkande nr 7 i år, under övervägande inom bostadsdepartementet. Enligt skatteutskottet bör de frågor som behandlas i motionen 424 kunna beaktas i detta sammanhang.

Jag känner stor tillfredsställelse över att frågan nu alltså är under övervägande i regeringen. Jag visste inte det när motionen väcktes. Min tillförsikt är så mycket större som det meddelas att det är bostadsdepartementet som handlägger ärendet. Mot den bakgrunden har vi väl anledning att rätt snabbt förvänta oss resultatet av dessa överväganden. Då kanske vi får tillfälle att återkomma med en detaljdiskussion – om nu inte förslaget är så bra att vi kan acceptera det direkt.

Fru ANDERSSON i Hjärtum (c):

Herr talman! Med anledning av att skatteutskottets majoritet avstyrkt min motion 684 om verkningarna inom kapitalbeskattningen av de höjda taxeringsvärdena vill jag ytterligare belysa våra motiveringar.

Tidigare utgick man ifrån avkastningsvärdet vid taxering av skog och skogsmark, men vid 1975 års fastighetstaxering övergick man till 75 % av marknadsvärdet. Detta medförde i vissa fall en chockartad höjning. För att få fram ett mått på höjningen på föregående fastighetstaxering kan man utgå från Anvisningarna för värdering av skogsmark och växande skog till 1975 års fastighetstaxering. Den sakkunnige från skogs- och skogsstyrelsen tog 1970 års typfastighet som utgångspunkt, och på den tillämpade han 1975 års värdetabeller för värderingsområde nr 8, dvs. O, P och R län. Han kom då fram till att på samma typfastighet med exakt samma skogsbestånd, alltså märk väl lika stor kubikmassa, blev det med den nya beräkningen en höjning med 90 % av skogsbruksvärdet från 1970 till 1975 års fastighetstaxering.

Som det framgår i min motion kommer denna höjning att slå hårt på det skogsdominerade jordbruket. Den höjning av den skattepliktiga gränsen vid förmögenhetsbeskattning från 150 000 till 200 000 kr., som i skatteutskottets betänkande nr 25 åberopats som ett av motiven för avslag på motionen, täcker för vissa fastigheter inte mer än några få procent av skogstaxeringshöjningen.

Lantbruksföretag kännetecknas av stort kapitalbehov och en jämförelsevis låg omsättning. Därför är kapitalskatteproblemen här mycket påtagliga. Den nya värderingsregeln för lagertillgångar och inventarier vid förmögenhets- och arvsbeskattning är bra men berör knappast skogs-

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

bruket, eftersom de stora skogsmaskinerna är så avancerade och dyrbara, att de nästan uteslutande kan användas i entreprenadform.

Förmögenhetsskatten måste betalas med skattade pengar. Detta innebär att man enbart för att klara ökningen av förmögenhetsskatten på den större fastigheten måste öka sin nettoinkomst med ibland nästan det dubbla, eftersom skatter, ATP och andra sociala avgifter ökar i motsvarande grad. Att betala skatter för förmögenheter, som är placerade i bank eller i börsnoterade aktier och obligationer är inte omöjligt, men om tillgångarna är investerade och hårt bundna i jordbruksfastigheter eller andra familjeföretag, blir läget ett helt annat. Vid de regler som gällt tidigare fick företagsförmögenhet mellan 500 000 och 2 milj. kr. reduceras med 25 %. Detta stadgande är borttaget. Förmögenhetsskatt måste betalas oavsett om det är ett bra eller ett dåligt skördeår, bra eller dåliga skogspriser. Dessutom är det inte konkurrens på lika villkor mellan olika ägarkategorier. Sälunda drabbas inte domänverk, kyrka, aktiebolag o. d. av samma förmögenhetsbeskattning.

Detsamma gäller den eviga realisationsvinstbeskattningen, som i hög grad berörs av de höjda taxeringsvärdena, som här slår hårt på grund av inflationen. Även här är det ju de enskilda fastigheterna som drabbas, eftersom det i princip endast är där ägarbyte förekommer. Det är orimligt att år efter år betala förmögenhetsskatt på den del staten lägger beslag på vid dödsfall eller annan fastighetsöverlåtelse. I vissa fall kan denna uppgå till hälften av det upplösta boets behållning. Denna latent skattekuld kommer för det sammanlagda skogs- och jordbruket att öka med miljardbelopp efter 1975 års fastighetstaxering, om man inte gör justeringar i gällande lagstiftning i väntan på långsiktigare förslag från företagskatteberedningen. Detta är inte längre ett problem för några få stora markägare, utan drabbar betydande grupper av just de lantbruksföretag som myndigheterna säger sig vilja slå vakt om. För dessa företag blir det en beskattning till döds.

Herr talman! Jag vill understryka vikten av att man redan under hösten 1975 lägger fram förslag till riksdagen för att begränsa verkningarna av de höjda taxeringsvärdena när det gäller kapitalbeskattningen. Jag yrkar därför bifall till reservationen 13 och därmed till min motion 1975:684. Vidare yrkar jag bifall till reservationerna 7 och 9 och i övrigt till skatteutskottets hemställan i betänkande nr 25.

Herr CARLSTEIN (s):

Herr talman! Jag hade för avsikt att i mitt inlägg uppehålla mig vid två avsnitt av skatteutskottets betänkande nr 25, nämligen dels frågan om villabeskattningen, dels frågan om dryckes- och förpackningsskatten. Nu har herr Josefson tidigare i dag utförligt redovisat utskottets ställningstagande när det gäller dryckes- och förpackningsskatten och förklarat varför utskottet har valt en annan lösning än den som har föreslagits i propositionen, och jag kan därför nöja mig med att i den delen yrka bifall till utskottets hemställan.

Villabeskattningen har också varit föremål för åtskilliga inlägg under dagens lopp, och jag kan för den skull mycket kort redovisa utskottsmajoritetens ställningstagande i den frågan. Vi har helt kunnat ansluta oss till propositionens förslag, som i sak innebär att schablonavdraget justeras från nuvarande 500 kr. till 800 kr. samt att 2-procentsgränsen justeras från 150 000 kr. till 180 000 kr. taxeringsvärde. Vi anser att effekten av de höjda taxeringsvärdena genom de här justeringarna mildras på ett sådant sätt att höjningarna inte väsentligt påverkar boendekostnaderna för ägare av mindre villafastigheter. Förslaget betyder att drygt 90 % av alla landets villafastigheter kommer att hamna under 2-procentsgränsen när det gäller att beräkna inkomst av fastigheten, medan ca 10 % får vidkännas en högre intäktspocent än 2 % för den del av taxeringsvärdet som ligger över 180 000 kr.

Center- och folkpartiledamöterna i utskottet har ansett att regeringens förslag är otillräckligt, och de har reserverat sig för att gå ytterligare en bit med såväl schablonavdraget som gränserna för beräkningen av inkomst av villafastigheterna. Schablonavdraget föreslår de höjt till 1 000 kr. och 2-procentsgränsen till 200 000 kr. Vidare föreslår de att gränsen för 4-procentsskiktet höjs till 250 000 kr.

Moderaterna ansluter sig i reservationen 10 till kravet på att schablonavdraget höjs till 1 000 kr., men har föreslagit ännu generösare bestämmelser när det gäller skiktgränserna i inkomstschablonen för villor med högre taxeringsvärde. Dessutom vill de införa ett avdrag för reparations- och underhållskostnader för villaägarna.

När herr Magnusson i Borås talade tidigare i dag målade han upp en verkligt dystert bild av villaägarnas framtid. Antingen det nu var fråga om den villa de bor i eller det fritidshus som de eventuellt äger, så fick man intrycket att de skulle tvingas lämna fastigheten därför att kostnadssidan blivit så betungande. Boven i det drama som herr Magnusson målade upp skulle vara höjningen av taxeringsvärdena. Så är naturligtvis inte fallet. Även om man skulle ha en villa taxerad till 150 000 kr. och får taxeringen höjd till 210 000 kr. – jag tror det var det exemplet herr Magnusson använde – så stannar skatteskärpningen enligt Sveriges Villaägareförbund, om man bortser från gäldränteavdraget och utgår från att ägaren har 60 % marginalsatt, vid 900 kr. enligt propositionens förslag.

Om man följer herr Magnussons reservation eller mittenförslaget, så blir resultatet en skatteskärpning med 540 kr. Jag medger att det är 30 kr. bättre i månaden än regeringens förslag. Men att detta skulle ha en avgörande betydelse för möjligheterna att behålla sitt egnahem tycker jag är en väldig överdrift. Utslaget per kvadratmeter boendeyta är det inte heller så imponerande summor som vi rör oss med.

Dessutom tillhör villan i det här exemplet de 10 % som hamnar över 180 000-kronorsgränsen. I 90 % av fallen blir effekten betydligt lindrigare än vad jag här har angivit.

Detsamma gäller herr Magnussons yttrande beträffande fritidshusen.

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Enligt 1970 års fastighetstaxering hamnade närmare 90 % av alla fritidshus i vårt land på ett taxeringsvärde under 50 000 kr. Taxeringsvärden över 100 000 åsattes 1,1 % av fritidshusen, dvs. mindre än 5 000 fritidshus i hela landet. Även om nu värdena på fritidshusen har räknats upp vid 1975 års fastighetstaxering, så torde de flesta ägarna också i fortsättningen få glädje av sina fritidsstugor – trots att de nu fått ett bättre taxeringsvärde.

Vi kan naturligtvis ha olika uppfattningar om huruvida taxeringsvärdena har hamnat för högt eller ej. Men skall man döma av efterfrågan på småhus – och för den delen också på fritidshus – så har taxeringsvärdena inte hamnat för högt. Efterfrågan är det sannerligen inget fel på, och köpeskillningarna ligger ofta väsentligt över de värden som fastigheterna rätteligen borde ha om man ser till de åsatta taxeringsvärdena. Så någon domedagsstämning är det sannerligen inte fråga om på det här området – något som herr Magnusson ville göra gällande.

Då tycker jag att det var betydligt mer av sans och måtta i herr Mundebos inlägg på den här punkten. Han framhöll att skillnaderna i de olika förslagen inte skall överbetonas.

Med detta, herr talman, ber jag att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr MAGNUSSON i Borås (m):

Herr talman! I det exempel som herr Carlstein nu drog när han jämförde skattelindringen enligt vårt förslag och enligt hans, måste han helt ha räknat fel. Det måste ju skilja flera hundra kronor. Det exempel som jag drog innebar att vederbörande hade en villa som var taxerad till 150 000 kr. och att taxeringen höjdes till 225 000 kr. Enligt de tabeller som vi har presenterats i skatteutskottet får den villan en skattechöjning på 2 175 kr. om det inte görs någonting. De åtgärder som regeringen föreslår kommer ju i alla fall inte att innebära större skattelindring än 450 eller 500 kr. Därför är det en rätt stor skillnad.

Herr Carlstein säger att det inte är några större problem bara därför att det gäller så få procent. Men faktum är att i fråga om både villafastigheterna och fritidshusen är förhållandena helt beroende av på vilken plats fastigheten är belägen, och det har blivit onaturligt höga taxeringar i vissa delar av landet. Jag tycker det är orimligt att man inte tar hänsyn till detta.

En annan sak är att hela det progressiva system som vi fått för villabeskattningen är fullständigt orimligt. Progressiviteten har vi i inkomstbeskattningen, och när det gäller villabeskattningen skulle vi inte ha någon progressivitet alls. Nu har man gått så långt att man gör en ränteberäkning på ända upp till 10 %. Vad man är ute efter är att beskatta det i fastigheten nedlagda kapitalet, och jag skulle vilja fråga var man skall få ut dessa belopp. Det måste ju vara ren privatutlåning om vederbörande skulle kunna få ut 10 % på sina pengar. Sett ur den synpunkten är det inte möjligt att åstadkomma en sådan förräntning genom att på vanligt sätt placera pengarna t. ex. i bank.

Mot denna bakgrund finns det all anledning att göra rättelser. Och taxeringsvärdena har ju höjts med varierande belopp – det säger även den organisation som herr Carlstein åberopade, Sveriges Villaägareförbund. Det rör sig om mellan 28 och 59 %, och det betyder att en del fått sina taxeringsvärden höjda kolossalt mycket. Detta kan man helt enkelt inte bortse från.

Det är inte fråga om några lyxbostäder – även finansministern erkände ju i sitt inlägg här att man inte kan betrakta villorna som sådana. Det gör inte jag heller, utan det är bostäder som människorna skaffat sig för att över huvud taget kunna få boendeförhållanden som är lämpliga för familjen. Då tycker jag inte det är rimligt att man beskattar dem så som nu sker.

Herr CARLSTEIN (s):

Herr talman! Jag försäkrar herr Magnusson i Borås att jag inte har räknat fel.

Om man utgår från att villan har ett taxeringsvärde på 150 000 kr. och sedan håller sig till de statistiska uppgifter som vi har, att taxeringsvärdena generellt höjts med 40 %, så får man, herr Magnusson, ett nytt taxeringsvärde för villan på 210 000 kr. Då har Sveriges Villaägareförbund räknat fram att enligt propositionens förslag får man – om man bortser från gäldränteavdraget – en skatteskärpning vid 60 % marginalskatt på 900 kr.

Om herr Magnusson sedan räknar efter vad skatten blir om han utgår från det förslag som han varit med om att framlägga i reservationen 10 vid skatteutskottets betänkande nr 25, så finner herr Magnusson att det blir 540 kr. i skatteskärpning för denna villa. Det är ju fråga om att räkna fram skatten och inte om att fastställa hur mycket taxeringsvärdet har ökat. Jag upprepar att det gäller att räkna fram skatten och att ta hänsyn till det schablonavdrag som får göras för villan: dels 800 kr. som vi föreslagit, dels 1 000 kr. som herr Magnusson har föreslagit. Då hamnar man på de här beloppen, och detta exempel finns tillgängligt för herr Magnusson att ta del av.

Herr MAGNUSSON i Borås (m):

Herr talman! Jag kan läsa innantill, herr Carlstein.

En person som har en villa som är taxerad till 150 000 kr. och får taxeringsvärdet höjt till 210 000 kr. drabbas, vid en marginalskatt på 60 %, av en skatteskärpning på 1 740 kr.

De tabeller som jag hämtar dessa siffror ur är upprättade av en expert i finansdepartementet.

Överläggningen vad härmed slutad.

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten.
m. m.*

Skatteutskottets betänkande nr 25

Herr TALMANNEN yttrade: Propositioner ställs först beträffande motiveringen till skatteomläggningens allmänna utformning och finansiering. Därefter företas utskottets hemställan till avgörande punktvis.

Motiveringen till skatteomläggningens allmänna utformning och finansiering

Propositioner gavs på godkännande av 1:o utskottets motivering, 2:o den i reservationen nr 1 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson anförda motiveringen samt 3:o den i motionen nr 2109 av herr Hermansson m. fl. anförda motiveringen i motsvarande del, och förklarades den förstnämnda propositionen varit med övervägande ja besvarad. Då herr Magnusson i Borås begärde votering upptogs för bestämmande av kontrapositionen ånyo de båda återstående propositionerna, av vilka den under 2:o angivna förklarades ha flertalets mening för sig. Sedan herr Berndtson begärde votering beträffande kontrapositionen upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammarerna till kontraposition i huvudvoteringen angående motiveringen till skatteomläggningens allmänna utformning och finansiering i skatteutskottets betänkande nr 25 antar den i reservationen nr 1 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson anförda motiveringen röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammarerna till kontraposition i nämnda votering antagit den i motionen nr 2109 anförda motiveringen i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarernas ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Berndtson begärde röst-räkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja	–	47
Nej	–	17
Avstår	–	234

I enlighet härmed blev följande voteringsproposition uppläst och godkänd:

Den som vill att kammarerna godkänner skatteutskottets i betänkandet nr 25 anförda motivering till skatteomläggningens allmänna utformning och finansiering röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammarerna godkänt den i reservationen nr 1 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson anförda motiveringen.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarernas ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde

rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 240
Nej - 43
Avstår - 16

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

*Punkten 1 a och punkten 21 i motsvarande del
(skatteskalan)*

Propositioner gavs på bifall till 1:o) utskottets hemställan, 2:o) reservationen nr 2 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson samt 3:o) motionen nr 2109 av herr Hermansson m. fl. i motsvarande del, och förklarades den förstnämnda propositionen vara med övervägande ja besvarad. Då herr Magnusson i Borås begärde votering upptogs för bestämmande av kontrapositionen ånyo de båda återstående propositionerna, av vilka den under 2:o) angivna förklarades ha flertalets mening för sig. Sedan herr Berndtson begärt votering beträffande kontrapositionen upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren till kontraposition i huvudvoteringen angående skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 1 a och punkten 21 i motsvarande del antar reservationen nr 2 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson röstar ja, den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren till kontraposition i nämnda votering antagit motionen nr 2109 i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Berndtson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 45
Nej - 17
Avstår - 236

I enlighet härmed blev följande voteringsproposition uppläst och godkänd:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 1 a och punkten 21 i motsvarande del röstar ja, den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 2 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 255
Nej - 43
Avstår - 1

Punkterna 1 b och 2

Kammaren biföll vad utskottet i dessa punkter hemställt.

*Punkten 3 och punkten 21 i motsvarande del
(folkpensionärernas beskattning)*

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 3 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Magnusson i Borås begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 3 och punkten 21 i motsvarande del röstar ja,
den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 3 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 255
Nej - 43
Avstår - 1

*Punkten 4 a och punkten 21 i motsvarande del
(lagstiftning om höjt sparavdrag)*

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels motionen nr 2109 av herr Hermansson m. fl. i motsvarande del, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Berndtson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 4 a och punkten 21 i motsvarande del röstar ja,
den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit motionen nr 2109 i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Berndtson begärde röst-

räkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja – 282
Nej – 15
Avstår – 2

Punkten 4 b

(sparstimulerande åtgärder)

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 4 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Magnusson i Borås begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 4 b röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 4 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja – 255
Nej – 43
Avstår – 1

Punkterna 5 och 6 a

Kammaren biföll vad utskottet i dessa punkter hemställt.

Punkten 6 b

(förvärvsavdrag)

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 5 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Magnusson i Borås begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 6 b röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 5 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Tisdagen den
6 maj 1975

Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.

ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 255
Nej - 43
Avstår - 1

Punkten 6 c

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 7

(faktisk sambeskattnng)

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 7 av herr Magnusson i Borås m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Josefson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 7 röstar ja,
den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 7 av herr Magnusson i Borås m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades tvekan kunna råda angående resultatet, varför votering med omröstningsapparat verkställdes. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 149
Nej - 149
Avstår - 1

Då sålunda de avgivna rösterna var lika delade, gavs propositioner på att ärendet skulle dels återförvisas till utskottet, dels avgöras omedelbart, och förklarades den senare propositionen vara med övervägande ja besvarad.

Herr talmannen nedlade i rösturnan en ja-sedel och en nej-sedel, varefter på herr talmannens anmodan fru Göthberg (c) ur urnan upptog den ena av dessa båda sedlar, och befanns denna innehålla nej.

Kammaren hade alltså i enlighet med nej-propositionens innehåll bifallit reservationen nr 7 av herr Magnusson i Borås m. fl.

Punkterna 8 a och b samt punkten 21 i motsvarande del

(extra familjeavdrag m. m.)

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 8 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson, och för-

klarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Magnusson i Borås begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkterna 8 a och b samt punkten 21 i motsvarande del röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 8 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson.

*Sänkning av
inkomstskatten.
m. m.*

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 255
Nej - 43
Avstår - 1

Punkten 8 c

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 9 a och punkten 21 i motsvarande del

(intäktsberäkningen och storleken av extra avdrag vid villabeskattningen)

Propositioner gavs på bifall till 1:o utskottets hemställan, 2:o reservationen nr 9 av herr Josefson m. fl. samt 3:o reservationen nr 10 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson i motsvarande del, och förklarades den förstnämnda propositionen vara med övervägande ja besvarad. Då herr Josefson begärde votering upptogs för bestämmande av kontrapositionen ånyo de båda återstående propositionerna, av vilka den under 2:o angivna förklarades ha flertalets mening för sig. Sedan herr Magnusson i Borås begärt votering beträffande kontrapositionen upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren till kontraposition i huvudvoteringen angående skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 9 a och punkten 21 i motsvarande del antar reservationen nr 9 av herr Josefson m. fl. röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren till kontraposition i nämnda votering antagit reservationen nr 10 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 112
Nej - 44
Avstår - 143

I enlighet härmed blev följande voteringsproposition uppläst och godkänd:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 9 a och punkten 21 i motsvarande del röstar ja, den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 9 av herr Josefson m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades tvekan kunna råda angående resultatet, varför rösträkning verkställdes med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 149
Nej - 149
Avstår - 1

Då sålunda de avgivna rösterna var lika delade, gavs propositioner på att ärendet skulle dels återförvisas till utskottet, dels avgöras omedelbart, och förklarades den senare propositionen vara med övervägande ja besvarad.

Herr talmannen nedlade i rösturnan en ja-sedel och en nej-sedel, varefter på herr talmannens anmodan herr Hyltander (fp) ur urnan upptog den ena av dessa båda sedlar, och befanns denna innehålla nej.

Kammaren hade alltså i enlighet med nej-propositionens innehåll bifallit reservationen nr 9 av herr Josefson m. fl.

Punkterna 9 b 1 och b 2

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 9 b 3

(beskattningen av tvåfamiljshus)

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 10 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson i motsvarande del, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Magnusson i Borås begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 9 b 3 röstar ja.
den det ej vill röstar nej.
Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 10 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 255
Nej - 43
Avstår - 1

Punkten 9 b 4 och punkten 21 i motsvarande del

(avdrag för reparation och underhåll av villafastighet)

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 10 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson i motsvarande del, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Magnusson i Borås begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 9 b 4 och punkten 21 i motsvarande del röstar ja,
den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 10 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 254
Nej - 44
Avstår - 1

Punkterna 9 b 5-8 och 10

Kammaren biföll vad utskottet i dessa punkter hemställt.

Punkten 11 och punkten 21 i motsvarande del

(bolagsbeskattningen)

Propositioner gavs på bifall till
dels utskottets hemställan,

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

dels följande av herr Berndtson framställda yrkande i anslutning till yrkande 9 i motionen nr 2109 av herr Hermansson m. fl.:
"att riksdagen beslutar anta följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas att 10 § 2 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha nedan angivna lydelse.

2 mom. Den statliga inkomstskatten utgör:

a) för svenska aktiebolag, sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa, ekonomiska föreningar som ingå i jordbrukskasserörelsen, svenska försäkringsanstalter som icke äro aktiebolag samt sådana utländska juridiska personer som ej beskattas enligt 1 mom.:

femtio procent av den beskattningsbara inkomsten, i den mån skatten icke skall beräknas enligt c) här nedan;

b) för andra --- beskattningsbara inkomsten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1975. Äldre bestämmelser gäller vid 1975 års taxering och vid eftertaxering för år 1975 eller tidigare år."

Herr talmannen förklarade propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med övervägande ja besvarad. Herr Berndtson begärde votering, varefter upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 11 och punkten 21 i motsvarande del röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit det av herr Berndtson under överläggningen framställda yrkandet i anslutning till yrkande 9 i motionen nr 2109.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Berndtson begärde röst-räkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 281
Nej - 15
Avstår - 2

Punkten 12

(förmögenhetsbeskattningen m. m.)

Propositioner gavs på bifall till 1:o utskottets hemställan, 2:o reservationen nr 13 av herr Magnusson i Borås m. fl. samt 3:o motionen nr 431 av herr Hermansson m. fl., och förklarades den förstnämnda propositionen vara med övervägande ja besvarad. Då herr Josefson begärde votering upptogs för bestämmande av kontrapositionen ånyo de båda återstående propositionerna, av vilka den under 2:o) angivna förklarades

ha flertalets mening för sig. Sedan herr Berndtson begärt votering beträffande kontrapositionen upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

Den som vill att kammaren till kontraposition i huvudvoteringen angående skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 12 antar reservationen nr 13 av herr Magnusson i Borås m. fl. röstar ja, den det ej vill röstar nej.

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Vinner nej har kammaren till kontraposition i nämnda votering antagit motionen nr 431.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Berndtson begärde röst-räkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 143
Nej - 18
Avstår - 137

I enlighet härmed blev följande voteringsproposition uppläst och godkänd:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 12 röstar ja, den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 13 av herr Magnusson i Borås m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades tvekan kunna råda angående resultatet, varför rösträkning verkställdes med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 149
Nej - 149
Avstår - 1

Då sålunda de avgivna rösterna var lika delade, gavs propositioner på att ärendet skulle dels återförvisas till utskottet, dels avgöras omedelbart, och förklarades den senare propositionen vara med övervägande ja besvarad.

Herr talmannen nedlade i rösturnan en ja-sedel och en nej-sedel, var-efter på herr talmannens anmodan herr Adolffsson (m) ur urnan upptog den ena av dessa båda sedlar, och befanns denna innehålla nej.

Kammaren hade alltså i enlighet med nej-propositionens innehåll bifallit reservationen nr 13 av herr Magnusson i Borås m. fl.

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Punkten 13 a

(skatteutredningarnas arbete)

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels motionen nr 695 av herr Knut Johansson i Stockholm m. fl. i motsvarande del, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Berndtson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 13 a röstar ja,
den det ej vill röstar nej.
Vinner nej har kammaren bifallit motionen nr 695 i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Berndtson begärde röst-räkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 268
Nej - 23
Avstår - 8

Punkten 13 b

(sammanslagning av skatteutredningarna)

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels utskottets hemställan med den ändring däri som föranleddes av bifall till motionen nr 1052 av herr Hermansson m. fl. såvitt avsåg sammanslagning av skatteutredningarna, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Hermansson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 13 b röstar ja,
den det ej vill röstar nej.
Vinner nej har kammaren bifallit utskottets hemställan med den ändring däri som föranleds av bifall till motionen nr 1052 såvitt avser sammanslagning av skatteutredningarna.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Hermansson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 276
Nej - 15
Avstår - 6

Punkten 13 c

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 14

(besparingsutredningen)

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 14 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Magnusson i Borås begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 14 röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 14 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja	–	254
Nej	–	43
Avstår	–	1

Punkten 15

(skattepolitikens fortsatta inriktning)

Propositioner gavs på bifall till 1:o utskottets hemställan, 2:o reservationen nr 15 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson samt 3:o motionen nr 1052 av herr Hermansson m. fl. i motsvarande del, och förklarades den förstnämnda propositionen vara med övervägande ja besvarad. Då herr Magnusson i Borås begärde votering upptogs för bestämmande av kontrapositionen ånyo de båda återstående propositionerna, av vilka den under 2:o angivna förklarades ha flertalets mening för sig. Sedan herr Hermansson begärt votering beträffande kontrapositionen upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren till kontraposition i huvudvoteringen angående skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 15 antar reservationen nr 15 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren till kontraposition i nämnda votering antagit motionen nr 1052 i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen.

I enlighet härmed blev följande voteringsproposition uppläst och godkänd:

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

Sänkning av inkomstskatten, m. m.

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 15 röstar ja,
den det ej vill röstar nej.
Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 15 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 249
Nej - 43
Avstår - 6

Punkterna 16 a, b 1 och b 2

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 16 b 3

(den allmänna arbetsgivaravgiften)

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 18 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Magnusson i Borås begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 16 b 3 röstar ja,
den det ej vill röstar nej.
Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 18 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 254
Nej - 43
Avstår - 2

Punkten 17 och punkten 21 i motsvarande del

Herr TALMANNEN yttrade: Propositioner ställs först särskilt beträffande de ändringsförfattningar som berörs i reservationen 19 och motionsyrkanden till vilka bifall yrkats. Därefter företas punkten 17 i övrigt till avgörande i ett sammanhang.

Ändring i förordningen om skatt på sprit och vin

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels motionen nr 2109 av herr Hermansson m. fl. i motsvarande del, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Berndtson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkterna 17 och 21, såvitt avser ändring i förordningen om skatt på sprit och vin, röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit motionen nr 2109 i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Berndtson begärde röst-räkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 281
Nej - 15
Avstår - 1

Ändring i förordningen om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker

Propositioner gavs på bifall till 1:o utskottets hemställan, 2:o reservationen nr 19 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson i motsvarande del, och förklarades den förstnämnda propositionen vara med övervägande del, och förklarades den förstnämnda propositionen vara med övervägande ja besvarad. Då herr Magnusson i Borås begärde votering upptogs för bestämmande av kontrapositionen ånyo de båda återstående propositionerna, av vilka den under 2:o angivna förklarades ha flertalets mening för sig. Sedan herr Berndtson begärt votering beträffande kontrapositionen upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren till kontraposition i huvudvotering angående skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkterna 17 och 21, såvitt avser ändring i förordningen om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, antar reservationen nr 19 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson i motsvarande del röstar ja,
den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren till kontraposition i nämnda votering antagit motionen nr 2109 i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Berndtson begärde röst-räkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

I enlighet härmed blev följande voteringsproposition uppläst och godkänd:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkterna 17 och 21, såvitt avser ändring i förordningen om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 19 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 234
Nej - 45
Avstår - 19

Ändring i förordningen om avgift på vissa dryckesförpackningar

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 19 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson i motsvarande del, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Magnusson i Borås begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkterna 17 och 21, såvitt avser ändring i förordningen om avgift på vissa dryckesförpackningar, röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 19 av herr Magnusson i Borås och fru Troedsson i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Magnusson i Borås begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 239
Nej - 42
Avstår - 16

Punkten 17 i övrigt

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 18

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 19 och punkten 21 i motsvarande del

(tobaksskatten)

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels motionen nr 2109 av herr Hermansson m. fl. i motsvarande del, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Berndtson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller skatteutskottets hemställan i betänkandet nr 25 punkten 19 och punkten 21 i motsvarande del röstar ja, den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit motionen nr 2109 i motsvarande del.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Berndtson begärde röst-räkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 282
Nej - 15
Avstår - 1

Punkten 20 och punkten 21 till den del den inte behandlats tidigare

Utskottets hemställan bifölls.

Socialförsäkringsutskottets betänkande nr 17

Punkten 1

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 1 av herrar Fridolfsson och Nisser, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Fridolfsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller socialförsäkringsutskottets hemställan i betänkandet nr 17 punkten 1 röstar ja, den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 1 av herrar Fridolfsson och Nisser.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Fridolfsson begärde röst-räkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 255
Nej - 43
Avstår - 1

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Punkten 2

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 3 av herrar Fridolfsson och Nisser, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Fridolfsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller socialförsäkringsutskottets hemställan i betänkandet nr 17 punkten 2 röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 3 av herrar Fridolfsson och Nisser.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Fridolfsson begärde röst-räkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 251
Nej - 43
Avstår - 4

Punkten 3

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 4 av herr Hagberg i Borlänge, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Berndtson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller socialförsäkringsutskottets hemställan i betänkandet nr 17 punkten 3 röstar ja,

den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 4 av herr Hagberg i Borlänge.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Berndtson begärde röst-räkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 282
Nej - 16
Avstår - 1

Punkten 4

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 5

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 5 av herrar Fridolfsson och Nisser, och förklarades den

förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Fridolfsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller socialförsäkringsutskottets hemställan i betänkandet nr 17 punkten 5 röstar ja, den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 5 av herrar Fridolfsson och Nisser.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Fridolfsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 253
Nej - 43
Avstår - 3

Punkten 6

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 6 av herr Carlsson i Vikmanshyttan m. fl., och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Carlsson i Vikmanshyttan begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Den som vill att kammaren bifaller socialförsäkringsutskottets hemställan i betänkandet nr 17 punkten 6 röstar ja, den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 6 av herr Carlsson i Vikmanshyttan m. fl.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Carlsson i Vikmanshyttan begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 179
Nej - 79
Avstår - 41

Punkten 7

Propositioner gavs på bifall till dels utskottets hemställan, dels reservationen nr 7 av herrar Fridolfsson och Nisser, och förklarades den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Sedan herr Fridolfsson begärt votering upplästes och godkändes följande voteringsproposition:

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Nr 75

Tisdagen den
6 maj 1975

*Sänkning av
inkomstskatten,
m. m.*

Den som vill att kammaren bifaller socialförsäkringsutskottets hemställan i betänkandet nr 17 punkten 7 röstar ja.
den det ej vill röstar nej.
Vinner nej har kammaren bifallit reservationen nr 7 av herrar Fridolfsson och Nisser.

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Fridolfsson begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja - 255

Nej - 43

Avstår - 1

Punkterna 8-10

Kammaren biföll vad utskottet i dessa punkter hemställt.

§ 2 Föredrogs

Skatteutskottets betänkande

Nr 20 med anledning av propositionen 1975:31 med förslag till lag om ändring i förordningen (1972:820) om skatt på spel jämte motioner

Utskottets hemställan bifölls.

På förslag av herr talmannen beslöt kammaren att uppskjuta behandlingen av på föredragningslistan återstående ärenden till morgondagens sammanträde.

§ 3 Kammaren åtskildes kl. 00.34.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert